

2020

ÅRSBERÄTTELSE
med årsredovisning

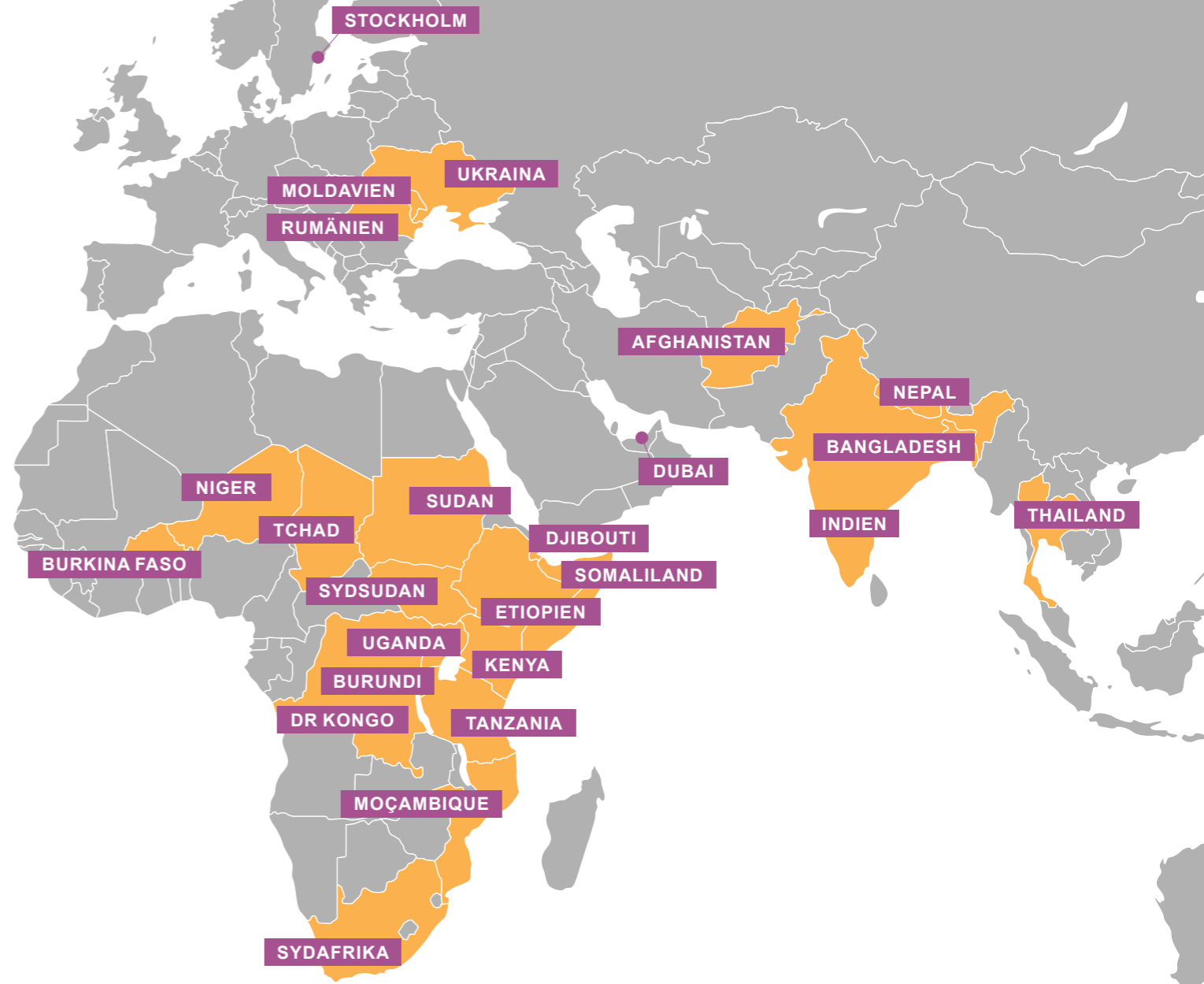
1-44

INNEHÅLL

4. Ordförande har ordet
5. Vårt uppdrag
6. Grundläggande principer för utvecklingsarbete
7. Läkarmissionens förändringsteori
8. Organisation
9. Humanitarian Development - Nexus
10. Tematiska områden
12. Siffror i urval
14. Pandemins påverkan
18. Ny generalsekreterare
20. Förvaltningsberättelse
30. Resultaträkning
31. Balansräkning
33. Kassaflödesanalys
34. Noter
40. Revisionsberättelse
42. Styrelsen

Läkarmissionen är en biståndsorganisation som arbetar för att utrota fattigdom genom insatser med vatten och sanitet, utbildning och hälsa och vi vill att alla människor ska ha rätt till ett värdigt liv i en hållbar värld. Läkarmissionen grundades 1958 och huvudkontoret ligger i Stockholm. Vi har genom åren utvecklats till en global organisation med 270 anställda. Vi har egna kontor i olika länder men arbetar även med lokala samarbetspartners. Verksamheten finansieras till största del genom insamling från allmänheten i Sverige och institutionella bidrag.

OMSLAG: BRUNNSBORRNING I NIGER
FOTO: TORLEIF SVENSSON

2020

ÅRSBERÄTTELSE

De namngivna länderna på kartan visar var Läkarmissionen arbetade under 2020.

PG: 90 00 21-7, 90 17 18-7
Swish: 90 00 217

Sorg och glädje, elände och lycka

Att göra bokslutet för 2020 blir med motstridiga känslor. Ett år när hela världen drabbats av en pandemi. Det är tragiskt med alla som har dött i covid men det är också skrämmande att lika många påstås ha dött på grund av de restriktioner som införts. Sjukdomens härjningar har främst drabbat människor i den rikare delen av världen medan effekter av begränsningar och restriktioner har slagit hårt mot befolkningen i fattigare länder.

Det är nu än mer angeläget att upprätthålla våra biståndsinsatser till utsatta människor. Med en viss tillfredsställelse kan vi konstatera att Läkarmissionen klarat att genomföra planerade insatser. Det har krävt både anpassning och omplanering på flera nivåer. Lokalt förankrade projekt på egna landkontor med nationell personal eller med inhemska samarbetspartner har varit en hållbar modell. Det har blivit en lycklig stund i många byar när vi borrar en brunn och vatten kan pumpas upp. Rent vatten gör livet säkrare och innebär också bättre hälsa. I våra utbildningsinsatser i till exempel Latinamerika har 25 000 personer lärt sig läsa och skriva och därmed fått nya möjligheter till en bättre framtid och en starkare roll i samhället.

De lojala månadsgivarna är en viktig och pålitlig bas i Läkarmissionen. Med dessa i ryggen vågar vi ta beslut om att gå in i både utvecklingsprojekt och humanitära insatser. När vi kan bekosta egeninsatser i institutionellt finansierade projekt kan arbetet växlas upp och få både större

FOTO: ANNA LEDIN WIRÉN

Bo Guldstrand,
Styrelseordförande

omfattning och betydelse. Det är med stor tacksamhet och stolthet vi upplever det stabila stödet från våra givare.

De restriktioner och rekommendationer som infördes för att begränsa smittspridningen har påverkat verksamheten. Aktiviteter som normalt ingår i Läkarmissionens informations- och insamlingsarbete har inte kunnat genomföras. På kontoret i Stockholm har huvuddelen av personalen arbetat hemifrån. Extra komplicerat blev det också att i denna situation byta ledare för verksamheten. Med hjälp av externt ledningsstöd och en utomordentlig insats av personalen har det kunnat genomföras på ett bra sätt och vi känner glädje över att vår nya generalsekreterare Josephine Sundqvist är på plats.

Funderingar om hur 2021 blir ger blandade känslor. Vi hoppas på att vaccin ska ge oss ett bra smittskydd och att vi kan återgå till det vanliga livet. Men kommer världen hjälpas åt så också fattigare delar omfattas? Hur blir efterspelet på pandemin i länder som blivit ännu svagare ekonomiskt? Kan resurser mobiliseras så att den redan rådande matbristen i vissa delar av världen åtgärdas och inte utvecklas till svält? För att klara detta behövs våra gemensamma krafter.

Läkarmissionens insatser för utsatta människor är nu än viktigare. Vi tackar våra givare och donatorer för stöd och visat förtroende när vi fortsätter arbetet för att minska elände och skapa lycka och framtidstro.

Vårt uppdrag

I HUMANITÄRA KRISER LIGGER VÅRT FOKUS på att akut rädda liv. Långsiktigt stödjer vi insatser som syftar till att öka människors egen förmåga att förbättra sina liv.

VÅR VISION

Värdigt liv – hållbar värld

- Med värdigt liv menar vi att varje människa är unik, har ett okränkbart värde och ska ha möjlighet att påverka viktiga beslut i sitt liv.
- Med en hållbar värld menar vi en värld som är socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbar, en värld där vi möter dagens behov utan att äventyra levnadsvillkoren för kommande generationer. Prioritet ska ges åt att möta drabbade människors grundläggande behov.

VÅR MISSION

Att rädda liv och stödja människors vilja och förmåga att förändra sina livsvillkor

Vi har ett holistiskt perspektiv där vi både räddar liv och ger människor möjlighet att nå sin fulla potential. Vi strävar efter att stärka människor och samhällen för bättre motståndskraft i kriser och katastrofer.

RÄTTIGHETSINNEHAVARE

- Kvinnor och barn tillhör ofta de mest utsatta grupperna i många av de sammanhang där Läkarmissionen verkar. De prioriteras därför i vårt utvecklingsarbete.
- I humanitära insatser är de mest utsatta individerna våra prioriterade rättighetsinnehavare.

PRIORITERADE GEOGRAFISKA REGIONER

Vi är beredda att arbeta i utsatta områden dit hjälp har svårt att nå. Våra prioriterade geografiska områden är:

- Afrika
- Latinamerika
- Länder i Östeuropa

FOTO: TORLEIF SVENSSON

Undernärda barn får en ny chans, här på en mottagning i Sydsudan.

Grundläggande principer för utvecklingsarbete

RÄTTIGHETSBASERAT FÖRHÅLLNINGSSÄTT

Läkarmissionen strävar efter att arbeta rättighetsbaserat. Det innebär bland annat att säkerställa deltagarnas möjlighet att själva identifiera de underliggande orsakerna till problem och delta i utformning, planering, genomförande och uppföljning av insatser. Arbetet utgår från de mänskliga rättigheterna i enlighet med gällande konventioner och lagar. Dessutom bidrar biståndsinsatserna till att öka samarbetet mellan rättighetsinnehavarna och skyldighetsbärarna för att klargöra och stärka deras respektive rättigheter och skyldigheter och skapa transparens. Alla former av diskriminering ska motverkas.

BARN OCH KVINNORS RÄTTIGHETER

Barnkonventionen är viktig både för Läkarmissionens utvecklingssamarbete och humanitära bistånd. Barn är individer, värda samma respekt och uppmärksamhet som vuxna, och deras rättigheter måste alltid respekteras. Barnrättsperspektivet och principen om barnets bästa är

en integrerad del i alla våra biståndsinsatser. Barn har rätt att bli sedda, hörda och lyssnade på. Vikt måste fästas vid barnens åsikter i förhållande till deras ålder och mognad. Våra biståndsinsatser ska alltid sträva efter att göra det möjligt för barn att delta i beslut som påverkar dem.

Kvinnor och flickor utgör hälften av världens befolkning och har rätt till samma mänskliga rättigheter som män. Som FN förklarade för nästan 70 år sedan omfattar dessa rättigheter rätten att leva fria från våld, slaveri och diskriminering, rätt till utbildning, att äga egendom, att rösta och att tjäna en rättvis och lika lön. Jämställdhet och stärkande av kvinnors och flickors ställning i samhället är också centrala i alla Agenda 2030 mål för hållbar utveckling. Förutom att vara en grundläggande mänsklig rättighet är det en viktig komponent för att uppnå fredliga samhällen och hållbar utveckling där alla medborgare ges möjlighet att nå sin potential. Dessutom har det visat sig att stärkande av kvinnor sporrar produktivitet och ekonomisk tillväxt.

FOTO: PAUL HANSEN

Att stärka flickors ställning är en viktig fråga för att ett samhälle ska utvecklas.

Målet är ett värdigt liv i en hållbar värld. Vägen dit kan se olika ut.

Läkarmissionens förändringsteori

Läkarmissionen vill stärka rättighetsinnehavare genom att kunna erbjuda rätt stöd, så att deras rättigheter uppfylls. En hållbar värld kan bara uppnås om ett samhälle har möjligheter att påverka sina skyldighetsbärare. Läkarmissionen värdesätter varje individs liv och arbetar för att rädda liv när och där det är möjligt i nödsituationer och kriser, genom att ta itu med de omedelbara behoven.

Det är här förändring sker – genom målmedvetna individer och kollektiva åtgärder inom Läkarmissionens olika tematiska områden.

- Genom att sträva efter att komma åt och mildra effekterna av sociala strukturer och system som negativt påverkar motståndskraften och försörjningsmöjligheterna för samhällsinvånarna.
- Genom att förbättra tillgång till hållbara hälso- och sjukvårdstjänster.

- Genom att ge rättighetsinnehavare kvalitativ och rättvis utbildning.
- Genom att i nära lokala engagemang och samarbeten förbättra människors tillgång till rent vatten, hygien och sanitet.

Dessa dimensioner analyseras noggrant i varje specifikt sammanhang för att skapa en varaktig positiv inverkan i samhället. På grund av detta kan de exakta orsakssambanden som åstadkommer förändring variera från insats till insats. I vissa sammanhang prioriteras humanitära insatser, i andra utvecklingssamarbete. Ovan nämnda dimensioner vägleder Läkarmissionen i att designa program där innovativa metoder och hälsa ingår som viktiga nyckelelement.

Läkarmissionens organisation

LÄKARMISSIONEN HAR EN STARK ORGANISATION genom både lokal närvaro med egna kontor och ett brett samarbete med partners och såväl internationella som nationella nätverk.

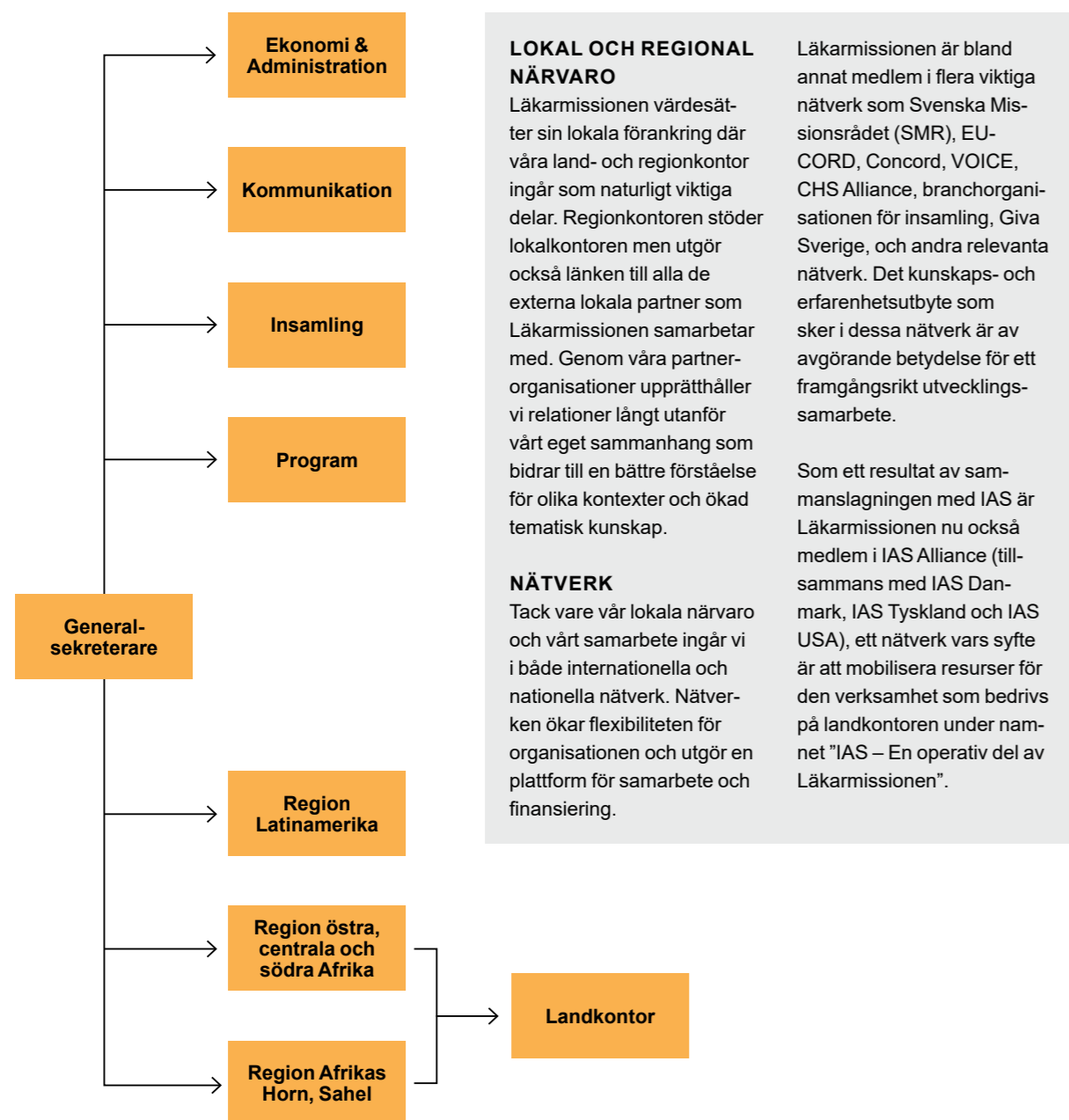

FOTO: TORLEIF SVENSSON

Läkarmissionen bistår med vatten och latriner till flyktingläger i flera afrikanska länder.

Humanitarian – Development Nexus

Såväl antalet som omfattningen av kriser och katastrofer ökar vilket gör att det blir allt viktigare att parallellt med akuta insatser även arbeta förebyggande och att identifiera orsakerna till fattigdom och utsatthet. Läkarmissionen arbetar med både humanitära insatser och utvecklingsbistånd. Genom vår närvaro i kris- och katastrofsituationer har vi erfarenhet och kunskap att bygga utvecklingsinsatser som också stärker motståndskraften (resiliensen) mot eventuella framtida kriser och katastrofer. Vi kan också snabbt agera vid kris och katastrof genom vår egen närvaro och vårt nära och långsiktiga samarbete med lokala partnerorganisationer. Här blir den redan starka förankringen i lokalsamhället ytterligare en styrka. Tillit och trovärdighet i den lokala kontexten är ovärderliga komponenter för att lyckas.

GRUNDLÄGGANDE PRINCIPER FÖR HUMANITÄRA INSATSER

Allt humanitärt arbete utgår från den lagstadgade grund som regleras i International Humanitarian Law (IHL) där både bistånd till, och skydd av, civilbefolkningen ingår. Lagen syftar till att rädda liv, lindra lidande och främja

mänsklig värdighet. I alla våra humanitära insatser strävar vi efter att vara tillräckligt breda så att vi i planeringen har beredskap och integrerar katastrofriskreducering (DRR) och resiliens i arbetet.

Våra humanitära åtgärder styrs av grundläggande principer, såsom opartiskhet, neutralitet och oberoende, som bland annat beskrivs i ICRC:s uppförandekod för Internationella Röda korset, Röda halvmånen och andra icke-statliga organisationer, en uppförandekod som också Läkarmissionen har undertecknat.

BRANSCHSTANDARD

IAS var en av grundarna av Core Humanitarian Standard (CHS) Alliance, och Läkarmissionens anslutning till denna är viktig för att upprätthålla nödvändig branschstandard. Både CHS och andra regelverk vi är anslutna till, såsom Humanitarian Charter and Minimum Standards in Disaster Response by the Sphere Project, dikterar grundläggande kvalitet och miniminormer för humanitärt arbete.

Tematiska områden

LÄKARMISSIONEN STRÄVAR EFTER att direkt eller indirekt bidra till flera av de globala målen för hållbar utveckling och kommer främst bidra till mål 1, 3, 4 och 6.

SOCIAL OCH EKONOMISK INTEGRATION FÖR DE MEST UTSATTA

Fattigdom förhindrar utveckling på alla nivåer och måste därför bekämpas för att ge de mest missgynnade möjligheter. I begreppet fattigdom inryms flera olika dimensioner, till exempel resursbrist, brist på rättigheter och möjligheter att göra sina egna val, brist på inflytande, makt och möjligheter att göra sin röst hörd, otillräcklig hälsa och utbildning och brist på mänsklig säkerhet. Läkarmissionen ska bekämpa fattigdom genom att stärka de hållbara sociala och ekonomiska näten.

De två centrala aspekterna av det fattigdomsförebyggande arbetet som Läkarmissionen kommer att fokusera på är försörjning och motståndskraft. För att skapa förutsättningar för försörjning är Läkarmissionen med och utbildar människor i entreprenörskap. Resiliens beskriver människors, organisationers eller samhällets förmåga att hantera förändringar, återhämta sig och utvecklas från olika typer av samhällskriser som riskerar att öka fattigdom.

HÅLLBAR HÄLSA

Läkarmissionen stödjer preventiv vård, exempelvis inom barn- och mödrahälsovård. Vi fortsätter också engagemanget för kvinnor som utsätts för könsrelaterat våld. Detta gör vi genom olika förebyggande åtgärder, omsorg och stöd till de utsatta. I särskilt utsatta områden kan vi också ge stöd till drift av vårdinrättningar.

RÄTTIGHETER GENOM UTBILDNING OCH LÄSKUNNIGHET

Analfabetism är ett allvarligt hinder för att en person ska kunna nå sin potential och utkräva ansvar av skyldighetsbärarna. Läkarmissionen erbjuder därför människor utbildning i läs- och skrivkunnet för att ge dem möjlighet att kräva sina rättigheter och göra sina röster hörda. En framgångsrik modell är intensivkurser för unga och vuxna som inte haft möjlighet att gå i skolan tidigare. Genom dessa får de en andra chans att hämta igen sin förlorade skolgång. Läkarmissionen arbetar också

Läkarmissionen prioriterar arbetet med mål 1, 3, 4 och 6.

med inkluderande utbildning för barn och ungdomar med funktionsnedsättning.

VATTEN OCH SANITET

Läkarmissionen tillämpar den integrerade modellen för hantering av vattenresurser, IWRM. I den beaktas allas rätt, särskilt marginaliserade och utsatta grupper rätt, till en tillräcklig mängd vatten av tillräcklig kvalitet. Befintliga resurser säkerställs för att ge optimal nytta till så många människor som möjligt och prioriteras ekologisk hållbarhet och ekosystemsnytt. Arbetet omfattar brunnsborrning, renovering av befintliga borrhål, installation och reparation av pumpar. Andra viktiga komponenter i arbetet handlar om att hantera sanitetsproblem, utbilda lokalbefolkningen i underhåll och reparation av pumpar och andra installationer samt i grundläggande hälsa och hygien.

HÅLLBARHET

I allt arbete strävar vi aktivt efter att arbeta i balans med miljö och omgivning för att undvika att försämma levnadsvillkoren för kommande generationer. Alla projekt bör bidra till en miljömässigt hållbar utveckling och stödja ett hållbart nyttjande av ekosystemen. Detta gäller inte minst projekt inom vatten och sanitet (WASH). Utbildningskomponenterna inom WASH omfattar därför alltid även frågor som rör klimat och miljö. Innan en insats kan påbörjas måste en bedömning av miljökonsekvenser göras för att utvärdera sannolikheten av en eventuell negativ miljöpåverkan.

Produktivt, ekologiskt och miljövänligt jordbruk är av yttersta vikt. Initiativ som är inriktade på livsmedelsproduktion och jordbruk eller småskaligt företagande bör ingå i alla stödsatser.

För att tillhandahålla hållbara resurser inom projekten tillämpar vi katastrofriskreducering (DRR).

FOTO: TORLEIF SVENSSON

En borrad brunn förändrar livet för människor som tidigare gått flera timmar varje dag till närmaste vattenkälla, vars vatten ofta inte ens är hälsosamt att dricka.

Läkarmissionen i siffror

2020 PÅVERKADE COVID-19 PANDEMIN världen med sjukdom och död, nedstängda samhällen och gränser. Viss verksamhet fortgick ändå som vanligt. Barn föddes, brunnar borrades och människor lärde sig läsa och skriva på Läkarmissionens alfabetiseringskurser. Här är ett axplock från året som gått.

HÄLSA 3 349 kvinnor fick mödravård på Nkinga sjukhus i Tanzania och ungefär hälften av dem födde också sina barn på sjukhuset. Men kunskaperna om mödravård når många fler än de 3 349 blivande mammorna. Kunskapen sprids vidare hemma i byarna och kommer fler till del.

SAITUN ROGOTA, PROGRAMCHEF I SYDSUDAN, HAR MÄRKT AV EFFEKTERNA AV ETT NEDSTÄNGT SAMHÄLLE, NÄSTAN MER ÄN VIRUSET:

Jag ser hungriga familjer som bara kan äta en gång om dagen. När gränserna och samhällen är stängda kan inte människor försörja sig och folk dör av svält i sina hem.”

(VÅREN 2020)

183 237

Så många människor har fått tillgång till rent vatten, genom nya eller restaurerade borrhål och brunnar.

VATTEN

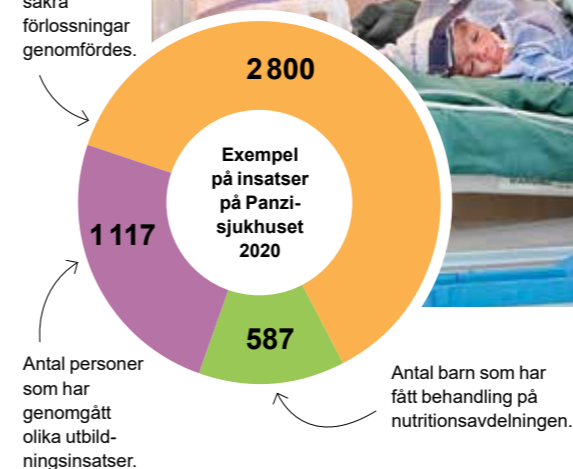
Land	Antal människor som fick rent vatten
Tchad	15 500
Etiopien	8 628
Niger	38 002
Somaliland	4 000
Sudan	69 294
Sydsudan	47 813
Total	183 237

FOTO: HANS-JÖRGEN RAMSTEDT

FOTO: HÅKAN FLANK

Så många säkra förlossningar genomfördes.

Ett nyförlöst barn på Panzi-sjukhuset får vård.

INGEN FATTIGDOM

Barnen hos oss mår bra men alla i personalen är trötta, både fysiskt och känslomässigt. En del har inte kunnat begrava sina nära och kära. Vi som jobbar i byarna får inte träffa barnen på centret och så har det varit sedan i mars. Det funkar, men det är sorgligt att inte ha kontakt med barnen.”

MONICA WOODHOUSE, GIVE A CHILD A FAMILY, SYDAFRIKA (JANUARI 2021)

30 052

Antal personer som har nåtts av matleveranser*

*Give a Child a Family i Sydafrika gav ut matkuponger till 7 513 personer som sedan delade dessa med sina familjemedlemmar. Siffran baseras på att varje kupong räckte till ytterligare tre personer.

FOTO: HANS-JÖRGEN RAMSTEDT

UTBILDNING

Land	Antal deltagare i projekt i Latinamerika
Panama	5 300
Mexiko	1 043
Paraguay	2 248
Guatemala	2 183
Nicaragua	2 665
Brasilien	7 883
Honduras	1 225
El Salvador	2 005
Total	24 552

Det blev väldigt invecklat när coronan slog till och kurvorna snabbt gick uppåt i Jemen. Det spreds så många konspirationsteorier och det var svårt att få ut hjälp och information till privatpersoner. Däremot kunde vi skicka skyddsutrustning till sjukhus vilket blev mycket uppskattat. På ett sjukhus hade de inte ens tvål.”

JONAS BJÖRNLER, MEDIA MANAGER, DUBAI-KONTORET (MARS 2021)

Covid19-facit 2020 för många partner i fält:

Restriktioner blev ett större hot än pandemin

CORONAPANDEMINS EFFEKTER har sett mycket olika ut under 2020, beroende på var man har befunnit sig. Utebliven vaccination mot vanliga barnsjukdomar och brist på mat orsakade större problem än covid-19 smitta i merparten av de länder där Läkarmissionen arbetar. Efter flera år med minskande fattigdom i världen har det under 2020 tillkommit 120 miljoner människor som är extremt fattiga.

Coronapandemins effekter under 2020 i de länder och regioner där Läkarmissionen är verksam varierar starkt, såväl när det gäller hur våra partner i fält har tvingats hantera själva smittan som konsekvenserna för ekonomin i samhället.

Inte minst i Afrika kan man konstatera att förvärrad fattigdom var en betydligt större utmaning än utbredd smitta och många dödsfall.

Doktor Denis Mukwege tar emot utrustning för covid-19 tester som skickats från Sverige till Panzisykhuset i DR Kongo.

Frånsett Sydafrika, som har haft många smittade och avlidna, har den stora oro som uttrycktes under pandemins första månader, med tanke på hur bristfällig sjukvårdens infrastrukturer är i merparten av dessa länder, inte besannats.

Den vanligaste förklaringen till att så relativt få har insjuknat och dött, är kontinentens demografi. Runt sextio procent av befolkningen söder om Sahara är under 25 år! Och globalt var nästan nittio procent av de som dog på grund av covid under 2020 över 60 år gamla.

Trots det var det en enorm tillfredsställelse för oss, när vi i juli 2020 – med hjälp av Karolinska Institutet (KI) och några andra organisationer – lyckades förmedla 15 000 testkit för covid till DR Kongo. Panzisykhuset blev då det enda sjukhus på 100 mils avstånd i landet, som hade kapacitet att testa misstänkta fall av covid-19!

För vår partner i Sydafrika, Give a Child a Family (GCF) blev covid-19 en dramatisk utmaning, på flera nivåer. Organisationens högkvarter ligger i staden Margate, cirka femton mil söder om Durban, längs landets östkust. På centret finns de olika verksamheternas administrativa ledning, men ett antal socialarbetare som regelbundet besöker olika delar av regionen för att hålla kurser och göra uppföljande hembesök, är också baserade där. Dessutom finns det ett stort mottagningscenter för föräldralösa och

”Under 2020 har det tillkommit 120 miljoner människor som är extremt fattiga.”

FOTO: CAROLINE WESSLÉN

Behovet av direkta humanitära hjälpinsatser beräknas ha ökat med fyrtio procent under 2020.

FOTO: NOAH AGEMO

Inför julen delade vi ut mat till de fattigaste familjerna, vars barn är elever i Hope for Childrens skola i slumområdet Entoto i Addis Abeba.

övergivna barn och all den personal som på olika sätt tar hand om dessa barn, dygnet runt.

Den första åtgärd som GCF:s ledning vidtog var att upphöra med alla samlingar för hela personalen. De som hade rent administrativa sysslor som kunde skötas via dator och telefon, blev tillsagda att jobba hemifrån. Och inga andra än de som jobbade i direkt kontakt med barnen, fick vistas på den delen av centrets område. Flera av GCF:s barnskötare valde till och med att sova på centret, för att minska risken för att få in smitta.

GCF:s socialarbetare kunde snart konstatera att myndigheternas hårda restriktioner, i syfte att minska smittspridningen, fick mycket påtagliga ekonomiska konsekvenser.

Vädjanden om hjälp med mat och andra basala förnödenheter kom från allt fler familjer. Dessutom tvingades några av GCF:s mest trogna lokala understödjare meddela att de inte längre kunde bidra ekonomiskt. Deras egen verksamhet var starkt påverkad av myndigheternas nedstängning av samhället.

I Etiopien påverkades vår partner Hope for Childrens skolverksamhet i slumområdet Entoto när myndigheterna valde att stänga alla skolor. Först mot slutet av året kunde skolorna öppna igen, till stor lättnad för alla elever och familjer. När undervisningen återupptogs gjordes den mer coronasäker. Klassernas storlek minskades genom att barnen bara gick i skolan varannan dag. Även flera andra av Hope for Childrens utbildningsprojekt, riktade till bland

annat före detta gatubarn och prostituerade tvingades stänga ner ett tag, men kunde återupptas under hösten.

De ekonomiska följderna av covid-restriktionerna blev under året alltmer uppenbara även i Etiopien. Därför organiserade Hope for Children en större matutdelning till särskilt drabbade familjer, inför julen.

I Latinamerika har flera länder drabbats mycket hårt av coronapandemin. I Mexiko kan så många som 300 000 ha dött i covid-19 bara under 2020, när överdödligheten för året räknats in. Vår partner CoSoET, som främst arbetar med alfabetisering bland Zapoteco-folket i delstaten Oaxaca, beslöt tidigt att börja dela ut munskydd och handsprit till deltagarna och lärarna i sina kurser.

De områden som CoSoET arbetar i är mycket isolerade, och befolkningen är fattig och saknar möjlighet att själva skaffa dessa skyddsartiklar. Dessutom finns där en djupt rotad misstro mot myndigheter, vilket gav grogrund till en rad konspirationsteorier, till exempel att handspriten spreds i syfte att förgifta zapotekerna.

Därför anordnade CoSoETs mångårige ledare Abel Martinez och hans medarbetare särskilda informationsmöten i byarna, där man handgripligen visade hur handsprit och munskydd skulle användas och bemötte de farhågor som fanns hos befolkningen. Eftersom CoSoET har arbetat i området i många år, är de väl kända och åtnjuter ett stort förtroende.

För att minska smittriskerna i samband med alfabetiseringskurserna, övergick man sedan till en mer individuell undervisning i hemmen. Även om det tog mer tid i anspråk för lärarna, höjdes kvalitén på undervisningens resultat, eftersom den blev mycket mer individanpassad.

Trots alla dessa insikter och åtgärder fick CoSoETs ledare Abel Martinez personligen betala ett fruktansvärt högt pris för sitt stora engagemang. Under hösten blev han själv smittad och avled senare i sviterna av covid-19. Ett hårt slag för CoSoET, vars arbete under hans ledning hade blivit en av Läkarmissionens mest framgångsrika, när det gäller alfabetisering.

Även om coronapandemin kommer att fortsätta skörda offer och påverka det dagliga livet i många av de länder som Läkarmissionen arbetar i, är det uppenbart att fat-

”Nio av tio som dött i covid-19 bodde i rika eller medelinkomstländer.”

FOTO: DAVID FORSBERG

Abel Martinez fick personligen betala ett fruktansvärt högt pris för sitt stora engagemang. Han avled under hösten i sviterna av covid-19.

tigdomsbekämpning kommer att utgöra vår stora utmaning de närmsta åren.

De framgångar som våra partner i fält har haft med att hjälpa framför allt kvinnor att allt bättre kunna försörja sina barn och familjer genom småskalig tillverkning och/eller försäljning av olika produkter, har påverkats väldigt negativt av pandemirestriktioner och en allmän nedgång i ekonomin.

För många av de ungdomar som fått hjälp med olika yrkesutbildningar och praktikplatser som gett dem anställningar och inkomster, har det blivit svårare att få chansen till ett jobb när företag minskar sin personal och den allmänna köpkraften är så mycket sämre.

Behovet av direkta humanitära hjälpinsatser beräknas ha ökat med fyrtio procent under 2020. Efter flera år med minskande fattigdom i världen, totalt sett, har det under 2020 tillkommit 120 miljoner människor som är extremt fattiga.

Nittio procent av de dryga två miljoner i världen som under 2020 dog i covid-19 bodde i rika- eller medelinkomstländer. Och nittio procent av de drygt två miljoner som dog av sådant som normalt hade varit möjligt att hantera för landets sjukvård, bodde i fattiga länder.

Ny generalsekreterare för Läkarmissionen

Den 1 maj 2021 tillträdde Josephine Sundqvist som Läkarmissionens nya generalsekreterare. Inom biståndsvärlden är hon välkänd och har ägnat hela sin yrkeskarriär åt internationellt bistånds- och utvecklingsarbete.

– Jag har alltid jobbat globalt och östra Afrika är mitt andra hem. Det är där jag själv och även mina egna barn, har växt upp.

Enligt Josephine har hennes uppväxt absolut bidragit till hennes starka och djupa insikt om att de vägar vi väljer i livet är viktiga och kan spela en avgörande roll för andra människor. Hennes föräldrar jobbade för Läkarmissionen i DR Kongo under 80-talet. Redan där fick Josephine med sig en direkt förståelse för hur svårt människor har det i världens mest utsatta områden och samtidigt vilken kraft det finns hos engagerade människor som brinner för samhällsförändring.

– Det är anledningen till att jag dras till rollen att leda Läkarmissionen i Sverige och globalt, för det är en modig aktör som jobbar i de absolut svåraste konflikterna och länderna, på de mest svåråtkomliga platser och bland de mest sårbara. Det är där vi behövs i svenskt bistånd.

Under sin yrkeskarriär har Josephine följt Läkarmissionens arbete och utveckling på nära håll, och nu kommer hon att leda arbetet på Läkarmissionen under kanske den mest utmanande tid som världen har befunnit sig i.

– Nu när vi befinner oss mitt i en global pandemi är det viktigare än någonsin att jobba för rätten till hälsa i de allra svåraste miljöerna. Det är helt rätt tid för mig att arbeta mer dynamiskt och att leda en organisation som verkligen finns på plats där människor är i lokalsamhällen, i de svåra miljöerna. Och de största utmaningarna vi har nu är att det saknas sociala trygghetssystem, inte minst när det gäller hälsa, vilket blir extra tydligt under pandemin. Vi befinner oss egentligen i två globala kriser, miljö- och klimatkrisen och nu pandemin. Därför ser jag Läkarmissionen som en viktig aktör som kan göra skillnad genom att driva innovativ förändring med utgångspunkt i lokalsamhället.

Vilka engagemang är viktiga för dig och vad vill du tillföra till Läkarmissionen?

– Det som alltid har varit viktigast för mig i det civila samhället är värderingar, relationer och tillit. Det är grunden för de samhällen som vi bygger tillsammans. Det är i det medmänskliga mötet som vi skapar en samhällsförändring som är bestående. Jag vill utveckla organisationskulturen till att bli en stark gemensam, global kultur där värderingar, såväl religiösa som kulturella får ta plats. Jag vill överbrygga geografiska avstånd mellan våra olika land- och regionkontor genom att nyttja digitaliseringens möjligheter. Jag vill att vi ska främja en kreativ innovationskultur. Framför allt vill jag lyfta fram och jobba för det som är mest centralt för människors välbefinnande – och det är rätten till holistisk hälsa. Det är något som har varit en av Läkarmissionens viktigaste frågor sen start. Ska vi kunna uppnå Agenda 2030 så är hälsa oerhört centralt.

BAKGRUND:

Josephine kommer senast från en tjänst inom Sida som senior strategisk rådgivare där hon har varit med och utvecklat biståndet inom miljö, hälsa, digital transformation och innovation. Innan dess har hon bland annat arbetat som rådgivande konsult och repre-

sentant för välkända aktörer som ACT Svenska kyrkan och Svenska Missionsrådet (SMR). Josephine är disputerad vid Uppsala universitet och har bedrivit globala forskningsprojekt om sociala normer och värderingar inom ramen för hälsosystem i utvecklingsländer. Efter flera års operativt arbete i östra Afrika har Josephine på nära håll

mött svåra utmaningar som svenskt bistånd står inför, inte minst vad gäller klimatkrisen och den aktuella globala hälsokrisen. Mitt i dessa kriser har hon fått erfara att svenskt bistånd verkligen gör skillnad och att det nu är rätt tid att satsa och investera ännu mer i vår gemensamma globala utveckling.

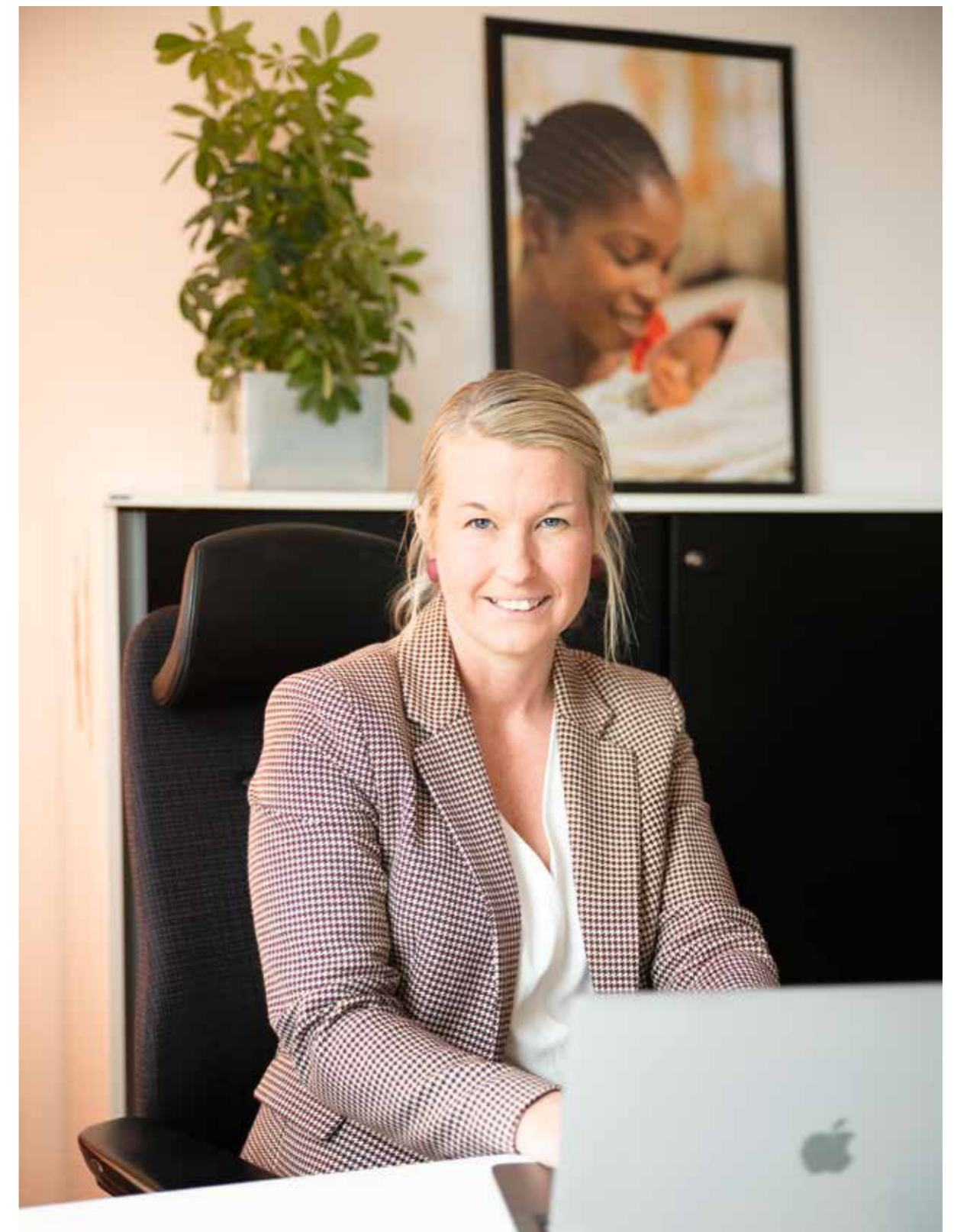

FOTO: ANNA LEDIN WIRÉN

”När man får vara med och se kvinnor mista sitt liv under sin förlossning eller barn bära vapen vid gränskontroller, då får man med sig en känsla av att jag har ett liv och en möjlighet till att göra skillnad i världen. Den riktning man väljer i livet och ens livsval blir helt avgörande.”

Årsredovisning

Förvaltningsberättelse 2020

Styrelsen för Läkarmissionen – stiftelse för filantropisk verksamhet, organisationsnummer 802005-9989, lämnar här sin förvaltningsberättelse 2020-01-01–2020-12-31.

ALLMÄNT OM VERKSAMHETEN

Organisation

Läkarmissionen är en politiskt och religiöst obunden stiftelse med huvudkontor i Stockholm. Verksamheten är inriktad på att genomföra biståndsinsatser i ett trettiotal länder i Afrika, Latinamerika, Asien och östra Europa via samarbetspartner eller genom egna landkontor i Afrika.

Vår vision: Världigt liv – hållbar värld

Med värdigt liv menar vi att varje människa är unik, har ett okränkbart värde och ska ha möjlighet att påverka viktiga beslut i sitt liv. Med en hållbar värld menar vi en värld som är socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbar, en värld där vi möter dagens behov utan att äventyra levnadsvillkoren för kommande generationer. Prioritet ska ges åt att möta drabbade människors grundläggande behov.

Vår mission: Att rädda liv och stödja människors vilja och förmåga att förändra sina livsvillkor. Vi har ett holistiskt perspektiv där vi både räddar liv och ger människor möjlighet att nå sin fulla potential. Vi strävar efter att stärka människor och samhällen för bättre motståndskraft i kriser och katastrofer.

Förvaltning av stiftelsen ombesörjs av styrelsen. Styrelse, revisorer samt valberedning utses av ett råd som sedan årsstämman 2020 utgjorts av 40 huvudmän. Ledamöter och huvudmän utses vanligtvis på tre år.

En överenskommelse om samgående med International Aid Services (IAS) träffades under 2018. Formellt gick IAS verksamhet upp i Läkarmissionen 2019. En konsekvens av detta var att Läkarmissionen då fick landkontor som filialer i flera länder i Afrika. Under 2020 har IAS verksamhet fortsatt att organisatoriskt samordnas med Läkarmissionen.

Syfte och ändamål

Huvudändamålet enligt stadgarna är att bedriva internationell hjälpverksamhet vilket görs via internationella utvecklingsprojekt. Insatserna bidrar till att uppfylla de Globala målen: Ingen fattigdom (mål 1), God hälsa och välbefinnande (mål 3), God utbildning för alla (mål 4) och

Rent vatten och sanitet för alla (mål 6). Läkarmissionen genomför också akuta humanitära insatser och stödjer även projekt med materialbistånd.

En nära kontakt med målgruppen och en tydlig förankring i det lokala samhället ger de bästa förutsättningarna för ett effektivt och motståndskraftigt biståndsarbete. Med denna bakgrund har rätt premisser funnits för att upprätthålla verksamhet och genomföra insatser även under de begränsningar som pandemin inneburit.

Genom att bekämpa fattigdom och skapa hållbara förutsättningar kan utsatta människor med egen kraft bygga en bättre framtid. Syftet och målet är att stärka människors förmåga att förändra sina livsvillkor på ett bestående sätt. Med bättre hälsa, rent vatten, utbildning och en egen försörjning, kan individers, familjers och samhällens situation bli tryggare.

Ingen fattigdom

(Globala målen, nr 1)

Läkarmissionen bekämpar fattigdom genom att stärka de hållbara sociala och ekonomiska näten. De två centrala aspekterna av det fattigdomsförbyggande arbetet är försörjning och motståndskraft.

God hälsa och välbefinnande

(Globala målen, nr 3)

Läkarmissionen stödjer preventiv vård, exempelvis inom barn- och mödrahälsovård. Stöd går också till kvinnor som utsätts för könsrelaterat våld.

God utbildning

(Globala målen, nr 4)

Läkarmissionen erbjuder människor utbildning i läs- och skrivkunighet för att ge dem möjlighet att kräva sina rättigheter och göra sina röster hörda. I arbetet finns också en särskild inkluderande utbildning för barn och ungdomar med funktionsnedsättning.

Rent vatten och sanitet för alla

(Globala målen, nr. 6)

Läkarmissionen tillämpar den integrerade modellen för hantering av vattenresurser (IWRM). Arbetet omfattar bland annat brunnsborrning och renovering av befintliga borrhål, sanitetslösningar och grundläggande hälso- och hygienutbildning.

Humanitärt bistånd

De humanitära insatserna fokuserar på att i ett akut skede rädda liv. I händelse av en större naturkatastrof finns ofta en förväntan hos Läkarmissionens givare att få hjälpa till och då görs också särskilda insamlingar. I de fall som mindre katastrofer inträffar i områden där Läkarmissionen har pågående utvecklingsarbeten finns också ett ansvar att agera. I dessa fall får katastrofen troligen inte svensk medial uppmärksamhet och insatsen genomförs oftast utan särskilt givaruppdrag. Läkarmissionen har genom sitt nätverk tillgång till ett stort antal kompetenta samarbetspartner i stora delar av världen. Läkarmissionens kontor och personal i utsatta områden, ger också en bra möjlighet att agera snabbt vid humanitära katastrofer. Under året har Läkarmissionen gett anslag till befintliga projekt som hjälp med akuta problem som uppstått på grund av pandemin och restriktioner.

Materialbistånd

Läkarmissionen bedriver materialbistånd genom samverkan med Human Bridge, där bland annat sjukhusmaterial skickas till ett flertal afrikanska länder som Etiopien, Tanzania och DR Kongo. Human Bridge arbetar med att samla in och rekonditionera sjukhusmaterial samt med textilinsamling. Textilinsamling sker både med syftet att kunna stödja med kläder i olika humanitära situationer, och för att säljas för att finansiera biståndssändningar med material och utrustning till sjukhus och vårdinrättningar. På grund av pandemin har det under stor del av året inte varit möjligt att genomföra några biståndssändningar.

Kommunikation, opinion och insamling

Under året skickades tolv utgåvor av MånadsBladet och Fältrapporten till aktiva givare. I dessa utskick finns information om Läkarmissionens projekt och insatser där aktuella behov lyfts fram. Dessutom gavs fem nummer ut av tidningen Svenska Journalen, med målsättning att belysa och sprida information om Läkarmissionens inriktning och verksamhet på ett fördjupat sätt.

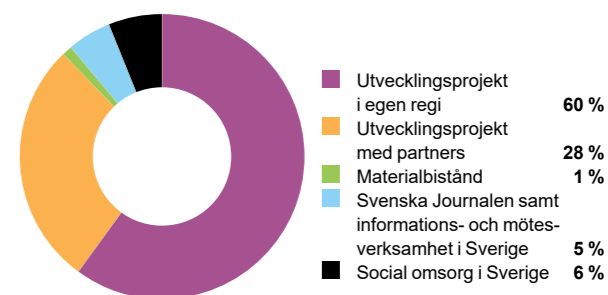
Även hemsida och sociala medier är viktiga kanaler för såväl information som insamling. Genom samarbeten med influencers når Läkarmissionen nya målgrupper och får bra stöd både för information om verksamheten och för insamling.

En årligen återkommande aktivitet i februari är Vänliga Veckan. 2020 var temat "var vänlig mot moder jord" och påminde om hållbarhetsfrågor. Vänliga Veckan fick liksom tidigare år ett brett medialt genomslag.

I stora delar av världen har flickor och kvinnor lägre status än pojkar och män. Samtidigt ser Läkarmissionen hur mammor har en nyckelroll när det kommer till hållbar förändring. När mammor får utbildning, möjlighet till självförsörjning och kunskap om sina rättigheter satsar de på barnen och därmed framtiden. Läkarmissionen fokuserar även på mammor när man inför mors dag tar fram "Mammarapporten". I den ingår en undersökning där mammors tankar och känslor kring moderskap kartläggs. Vid internationella kvinnodagen lyfter Läkarmissionen ämnet könsstympning i kampanjen "varje flicka" om alla flickors rätt till sin kropp och att slippa könsstympas.

Normalt genomför Läkarmissionen en omfattande mötes- och konsertverksamhet där givare möts och medel till verksamheten samlas in. Denna form av givarvård och rekrytering av nya givare har på grund av pandemin inte kunnat genomföras som planerat under 2020.

FÖRDELNING AV INSATSERNA

Betydande samarbeten

Viktiga samarbetspartner är de 30 organisationer som genomför projekt och insatser, där hela eller delar av verksamheten under flera år erhållit anslag från Läkarmissionen. Därutöver finns flera viktiga samarbeten med olika organisationer som stärker Läkarmissionen både som biståndsaktör och insamlingsorganisation.

SMR

Svenska Missionsrådet är en ekumenisk paraplyorganisation för missions- och utvecklingsorganisationer, som genom ramavtal med Sida kan bevilja bidrag till internationellt bistånd. Läkarmissionens samverkan med SMR är en viktig komponent för att finansiera projekt i verksamheten.

FOTO: PAUL HANSEN

Med hjälp av flyg kan nu läkarna från Panzsjukhuset även rädda patienter i de mest otillgängliga områdena.

ZOA/DFID

I samarbete med den internationella biståndsorganisationen ZOA erhåller Läkarmissionen finansiellt stöd från den brittiska statens biståndsorganisation DFID. Projekt har framförallt utförts i Sudan.

UNICEF/UNDP/UNHCR

På flera av våra landkontor har Läkarmissionen olika projekt som finansieras av lokala och regionala FN-kontor. I många av dessa projekt är framförallt kvinnor och barn i centrum.

Sida och UNOPS

På uppdrag från Sida är Läkarmissionen projektledare i en tvärssektoriell samverkan mellan biståndsverksamhet, näringsliv, akademi/forskning och myndigheter för att skapa förutsättningar för hållbara innovationer och lösningar vid insatser. Detta för att bättre kunna möta de behov som finns på utsatta platser vid internationell kris och katastrof samt i utvecklingsbistånd. I detta projekt är också samarbetet med UNOPS en viktig beståndsdel.

ECHO

Från EU-organet ECHO söker Läkarmissionen stöd för projekt i samband med humanitära katastrofer i de länder där vi har verksamhet. Under 2020 har ECHO genomfört en granskning av Läkarmissionens verksamhet. Därefter har ett nytt sjuårigt partneravtal tecknats mellan ECHO och Läkarmissionen.

IAS Alliance

I Danmark, Tyskland och USA finns tre fristående IAS-organisationer som Läkarmissionen samverkar med vid genomförandet av projekt på landkontoren. Genom kontakter och bidrag från institutionella givare från respektive land har insatser kunnat få finansiering.

Human Bridge

Läkarmissionen har representanter i Human Bridges styrelse och är en av stiftarna. Verksamheten är en kombination av bistånd och miljöfrämjande samt sociala insatser. Under 2020 påverkades Human Bridge verksamhet starkt av pandemin och bara ett fåtal biståndssändningar kunde genomföras.

EU-Cord

Genom nätverket EU-Cord har Läkarmissionen tillgång till samarbetspartner för att snabbt kunna agera i samband med humanitära katastrofer runt om i världen. EU-Cord arbetar också med påverkansfrågor och medverkar flitigt i olika nätverk och konferenser för att främja ett inkluderande rättighetsarbete.

MAF

Genom samarbete mellan Läkarmissionen och MAF Sweden möjliggörs att läkarhjälp och medicin effektivt kan nå fram med flyg. Det gäller framförallt insatser för att nå platser i DR Kongo som är svårtillgängliga på grund av säkerhetsläget samt obefintlig och förstörd infrastruktur.

Secondhand-butiker

Läkarmissionen har en nära samverkan med fyra secondhandbutiker. I dessa butiker säljs skänkta kläder, möbler, husgeråd etc. för att generera medel till biståndsinsatser. Arbetet skapar förutom monetära intäkter även möjlighet att visa sitt starka engagemang som volontär. Butikerna finns i Vällingby, Västerås, Bro och Södertälje.

Svensk Insamlingskontroll – 90-konto

Biståndsinsatserna finansieras i stor utsträckning genom gåvor från enskilda personer i Sverige. Den viktigaste kanalen för detta är Läkarmissionens 90-konton som ger givarna trygghet. Ett 90-konto förutsätter att verksamheten följs upp och garanterar en säker hantering av insamlade medel.

Radiohjälpen - Världens Barn och Musikhjälpen

Samarbetet med Radiohjälpen är viktigt för Läkarmissionen. Under året har ett antal större bidrag erhållits från Radiohjälpen, dels som en del i Läkarmissionens engagemang för Världens Barn, dels i ett fördjupat samarbete kring humanitära insatser.

GIVA Sverige

Medlemskapet i GIVA är viktigt ur flera aspekter. Kvalitetskoden är ett redskap för att bibehålla en hög trovärdighet för branschen i sin helhet. GIVA Sverige ger också Läkarmissionen möjlighet att samverka och påverka olika frågor. En gemensam röst är viktig för ett starkare genomslag.

Concord

Concord Sverige och Concord Europa arbetar med policy- och påverkansfrågor i syfte att hålla EU och medlemsstater uppmärksamma på att uppfylla loften gällande EU-biståndets kvantitet och kvalitet.

Insamling från allmänheten

En viktig intäktskälla för Läkarmissionen är gåvor från allmänheten och då främst genom månadsgivande via autogiro eller med inbetalningskort via månatliga utskick. Glädjande är den lojalitet som registrerade givare visat under pandemin, som inneburit en stabil nivå på månadsgåvor och faktisk en ökning till 59 mkr (56 mkr 2019). Även under 2020 erhöLL Läkarmissionen många gåvor genom testamenten. Intäkter från testamenten under året uppgick till 23 mkr (29 mkr 2019). På grund av pandemirestriktioner har vissa delar av den normala verksamheten för insamling och rekrytering av givare inte kunnat genomföras. Detta innebär att totala intäkter från allmänheten minskar och uppgår till 109 mkr (125 mkr 2019).

Ändamålsbestämda medel

Enligt Läkarmissionens stadgar ska insamlade medel som tillfaller stiftelsen utan särskild ändamålsbestämning användas för internationell hjälpverksamhet. Om medel ska nyttjas till andra möjliga ändamål i stadgarna måste insamling eller givarens tydliga intentioner finnas för användning inom dessa områden. Huvuddelen av erhållna medel kan användas där de behövs bäst, då ingen särskild inriktning specificerats. För gåvor via testamenten anges sällan något särskilt ändamål. Under 2020 var endast 10 procent av gåvorna styrda mot specifika projekt eller insatser (16 % 2019).

Institutionella bidrag för riktade insatser

Institutionella bidrag är som princip alltid ändamålsbestämda och uppgick under året till 98 mkr (104 mkr 2019). Ansökningar av dessa bidrag sker både centralt från huvudkontoret i Sverige samt på regionkontor och genom respektive landkontor.

Under 2020 har 60 mkr (62 mkr 2019) av institutionella medel erhållits för projekt via huvudkontoret i Sverige och 38 mkr (42 mkr) direkt till region- eller landkontoren. Bidrag för utvecklingsprojekt är vanligen över flera år. För humanitära insatser gäller ofta bidragen ett år i taget. Den absoluta merparten av de institutionella bidragen avser utvecklingsprojekt som oftast pågår under tre år.

FÖRDELNING AV GÄVOR OCH INTÄKTER

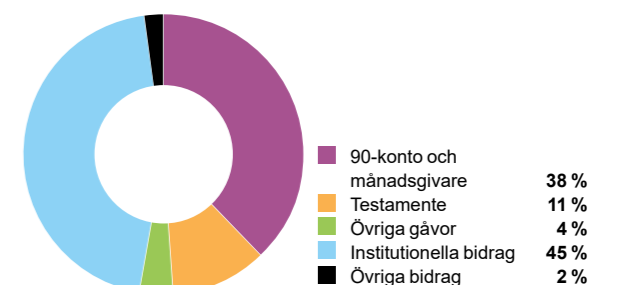

FOTO: LÄKARMISSIONEN

I Amazonas i Brasilien delade vi ut "coronapaketen" till de allra mest utsatta. De innehöll munskydd, handsprit, tvål och information om hur man skyddar sig mot viruset.

VÄSENTLIGA HÄNDELSER UNDER RÄKENSKAPSÅRET

Pandemins påverkan för verksamheten

Vissa negativa effekter av pandemin har märkts på intäkter vid insamling från allmänheten. Framförallt på förlorade intäkter från utåtriktade aktiviteter för insamling. Beslutsprocessen vid ansökan av bidrag från institutionella biståndsfinansierare har upplevts vara lite långsammare och avvaktande. Det kan vara en orsak till lägre institutionella bidrag under 2020. Genomförande av biståndsinsatser och utvecklingsprojekt har klarats av med olika former av anpassningar. Extra anslag eller omfördelning av medel har beviljats för att förebygga smitta eller för att mildra andra effekter av restriktioner och åtgärder i försök att kontrollera pandemin.

En stor del av personalen har arbetat hemifrån, vilket påverkat genomförande av både förändringsarbete och olika processer som blivit mer komplicerat och tidskrävande. Rekrytering och etablering av nya kollegor har också till viss del försämrats.

Många av Läkarmissionens biståndsländer har drabbats hårt av restriktioner. Rapporter visar att lika många personer under 2020 dött i konsekvenser av restriktioner i dessa länder som av covid-19 i en mer välbärgad del av världen. Tillbakagång och minskad ekonomisk styrka i redan fattiga länder märks på många håll. De långsiktiga effekterna är svåra att överblicka. Rapporter om matbrist och risk för svält har ökat. Troligt är att redan utsatta grupper i samhällen kommer drabbas hårdast. Läkarmissionens fortsatta stöd och insatser till hjälp för dessa människor i utsatthet kommer därför bli än viktigare.

Viktiga förändringar av verksamheten

Genom en så kallad inkrämsöverlåtelse blev biståndsorganisationen IAS verksamhet en del i Läkarmissionen 2019. I samband med detta startade arbetet med att integrera verksamheten genom att skapa en gemensam strategisk plan och för detta anpassa organisationen. Den nya strategiska planen från 2020 avser fyra år. Den nya organisationsplanen är decentraliserad och arbete flyttas ut till regionkontor, närmare projekt och insatser, med möjlighet att ge mer stöd till både egna landkontor och partner. Genomförandet av nya organisationsstrukturen har dock försenats av de begränsningar som funnits förorsakade av pandemin.

I augusti meddelade generalsekreteraren Lars Arrhenius att han senare under året skulle lämna Läkarmissionen för att gå in i rollen som Diskrimineringsombudsman. För att stärka upp ledningen av verksamheten och överbrygga under rekryteringsprocessen anlätades Läkarmissionen två konsulter, Katinka Lindholm och Christer Åkesson, båda med erfarenhet från liknande uppdrag. Det beslutas av sty-

relsen att de inhyrda konsulterna blir tillförordnade generalsekreterare med ansvar för var sin del av organisationen som samordnas genom förankring hos ordföranden.

Lärande och förbättringsarbete

Läkarmissionens kvalitetssystem med styrdokument, rutiner, policyer och funktionsbeskrivningar uppdateras kontinuerligt. Under 2020 har en större översyn och samordning av dokumenten inletts. System finns för avvikelserapportering och rapportering i händelse av misstanke om oegentligheter.

De utbildningsseminarier som normalt genomförs i fält har inte kunnat ske som planerat då möjligheten begränsats av pandemin. En stor utvecklingspotential finns i att sprida goda idéer och metoder mellan samarbetspartner och landkontor. Förberedelser har startat för att kunna genomföra detta i videomöten.

Måluppfyllelse

Sedan starten 1958 har Läkarmissionen bidragit till att miljontals människor som levt i utsatthet fått ett bättre liv. Läkarmissionens program riktas till stor del mot kvinnor eftersom delaktighet och jämställdhet är viktiga ingredienser för lokala samhällens utveckling mot ökad demokrati.

Sedan 90-talet har tre miljoner människor i Latinamerika deltagit i utbildningsprogram. Det finns stora variationer i länderna, och Läkarmissionen identifierar utsatta områden och riktar utbildningsinsatser dit behoven är som störst. En majoritet av de som deltar i utbildningsprogrammen är kvinnor.

Under 2020 deltog 24 552 personer i utbildningsinsatser i Latinamerika, fördelat på åtta olika länder. Läskurserna förändrar inte bara livet för enskilda personer, det får också andra konsekvenser. Där är insatserna med social revision i Guatemala ett exempel på medborgarinflytande, där deltagarna lär sig hur de kan kräva sina rättigheter av makthavarna.

WASH, vatten och sanitet, är en av Läkarmissionens största satsningar och över 180 000 människor fick tillgång till rent vatten 2020. Närmare 720 000 fick lära sig om hygien och handtvätt. 17 000 hushåll fick latriner under 2020. En extra glädje skapar de 4 000 specialanpassade latrinerna för människor med funktionsnedsättning, som gör stor skillnad för de individer som får tillgång till dem.

3 349 kvinnor fick mödravård på Nkinga sjukhus i Tanzania och ungefär hälften av dem födde också sina barn på sjukhuset. Men kunskaperna om mödravård når många fler än de 3 349 blivande mammorna. Kunskapen sprids vidare hemma i byarna och kommer även fler till del. Även på Panzisy sjukhuset i Kongo fick 4 760 mödravård och av dem förlöstes 2 800 kvinnor på sjukhuset.

INTÄKTER, FLERÅRSJÄMFÖRELSE	2020	2019	2018	2017	2016
<i>Belopp i tkr</i>					
INSAMLING 90-KONTO	79 523	74 895	75 411	86 987	91 301
TESTAMENTE	22 562	29 203	23 455	21 634	31 327
HEMSIDA	4 752	5 244	4 960	4 032	3 398
SECONDHAND	874	3 285	2 564	2 558	1 539
INSTITUTIONELLA BIDRAG	92 987	99 291	19 637	6 136	4 249
ÖVRIGT	8 754	21 481	7 880	9 278	10 711
TOTALA INTÄKTER	209 452	233 399	133 907	130 625	142 525

FLERÅRSÖVERSIKT	2020	2019	2018	2017	2016
<i>Belopp i tkr</i>					
TOTALA INTÄKTER	209 452	233 399	133 907	130 625	142 525
INSAMLADE MEDEL	184 083	187 619	108 600	122 553	132 935
VERKSAMHETSRESULTAT	963	1 652	-12 738	-10 363	-8 437
RESULTAT FRÅN FINANSIELLA INVESTERINGAR	-629	418	2 427	1 668	921
ÄNDAMÅLSKOSTNADER I %	86 %	86 %	89 %	85 %	84 %
INSAMLINGSKOSTNADER I %	9 %	9 %	15 %	16 %	16 %
ADMINISTRATIVA KOSTNADER I %	5 %	4 %	6 %	7 %	6 %
EGET KAPITAL	72 361	73 979	71 945	82 257	88 564

RESULTAT OCH STÄLLNING

Intäkter

Totala verksamhetsintäkterna uppgick 2020 till 209 mkr (233 mkr 2019). Gåvor från allmänheten i form av insamlade och testamenterade medel var 109 mkr (125 mkr 2019) och utgör 52 procent av totala intäkter.

Resultat

Läkarmissionen redovisar för 2020 ett överskott på 1 mkr för verksamhetsresultatet efter avskrivningar vilket är 0,7 mkr lägre än föregående år.

Ändamålskostnaderna utgör 86 procent (86 % 2019) av verksamhetsintäkterna och uppgår till 180 mkr (200 mkr 2019). Insamlings- och administrationskostnader för 2020 är 29 mkr (32 mkr 2019) och utgör 14 procent (14 % 2019) av verksamhetsintäkterna.

Finansiell ställning

Det egna kapitalet uppgick i början av året till 74 mkr och uppgår vid årets slut till 72 mkr. I kassa och bank fanns vid årets slut likvida medel på 31 mkr (31 mkr 2019).

ANVÄNDNING AV FINANSIELLA INSTRUMENT

Förvaltningen av Läkarmissionens finansiella investeringar styrs av en placeringspolicy. Policyn innehåller riktlinjer för det finansiella risktagandet samt etiska regler.

Syftet är att inom ramen för låg och kontrollerad risk få en så god avkastning som möjligt utifrån de fastställda reglerna. Placeringspolicyn finns i sin helhet på Läkarmissionens hemsida. Vid årets slut uppgick placeringar i värdepapper och specialutlåning till 20 mkr.

HÅLLBARHETSUPPLYSNINGAR

Aspekten av hållbarhet ska finnas med i allt Läkarmissionens arbete och i våra styrande dokument. Läkarmissionen iakttar aktsamhet kring resande, inköp och förbrukning. Insatser i fält regleras med hjälp av en uppförandekod som också ställer krav kring hållbarhet och miljö. Genom engagemang i secondhandverksamheten och Human Bridge bidrar Läkarmissionen till hållbarhet genom återbruk och återvinning.

Läkarmissionen arbetar i länder där korruption och ekonomiska bedrägerier är återkommande svårigheter. Det krävs en målmedveten och principfast hållning för att både upptäcka och förhindra dessa problem. Läkarmissionen arbetar aktivt i kampen mot korruption och ekonomiska bedrägerier i alla led. För detta finns också en fungerande whistleblowerfunktion samt rutiner för agerande och dokumentation vid misstänkt korruption.

Arbetsmiljö

Sammanslagning av verksamheter skapar ofta påfrestningar i arbetsmiljön. Stor vikt har därför lagts på att ta fram och

förankra en ny övergripande flerårig strategisk plan för den gemensamma verksamheten. Kopplat till detta finns också ett nytt organisationsschema. Genomförandet har försvarats av pandemin och distansarbete men har med viss fördröjning successivt kommit på plats. Klara ansvarsområden och individuella funktionsbeskrivningar skapar god struktur och tydlighet. En aktiv kontaktverksamhet kombinerat med en aktiv uppföljning har säkerställt att en god arbetsmiljö uppnåtts trots hemarbete och uteblivna möjligheter att träffas.

Läkarmissionen tillämpar kollektivavtalet som är reglerat mellan Unionen och Fremia. I de årliga medarbetarsamtalen är kompetensutveckling en viktig punkt. Vid huvudkontoret i Sverige är heltidsanställning norm och deltidsanställning erbjuds som en möjlighet. Anställningsförhållanden i fältverksamheten följer främst lokala regelverk. Beredskapen har höjts för att möta ökade risker och behov med egen personal i riskområden.

Anställda i andra länder

Läkarmissionen har 271 anställda i 10 länder varav 54 i Sverige där ett 30-tal arbetar på huvudkontoret i Vällingby. Huvuddelen av personalen i andra länder är lokalanställda och har motsvarande projekt- eller visstidsanställning och kontrakt med landkontoren. Några få medarbetare med tjänst utomlands har sin anställning utifrån Läkarmissionen i Sverige.

Arbetsuppgifter i verksamheten

Läkarmissionen har under 2020 infört en ny organisationsplan och en ny strategi för verksamheten. Detta innebär att verksamheten decentraliseras genom uppbyggnad av tre regionkontor som lättare kan följa upp samt stödja projekt och fältverksamheten i länderna. Programavdelningen på huvudkontoret arbetar med kvalitetssäkring, utveckling av program, metoder och kompetens samt upprättande av policyer. Insamlingsavdelningens ansvar är att engagera och samla in pengar från privatpersoner och genomföra samarbeten med företag. Inom kommunikationsavdelningen har stort fokus lagts på att förstärka den interna kommunikationen i organisationen. Därutöver finns avdelningen för ekonomi och administration med IT, personal, redovisning och bokföring. Arbetet leds av generalsekreterare som samordnar och koordinerar verksamheten genom ledningsgruppen med chefer för regioner och avdelningar.

Jämställdhets- och mångfaldsarbete

När insatser planeras görs en jämställdhetsanalys för att tydliggöra arbetsfördelning, roller, ansvar, tillgång till och kontroll över resurser och ställning i samhället. Det är särskilt viktigt att insatserna beaktar både männens och kvinnornas situation och att insatser riktas mot båda grupperna. Inte minst viktigt är att öka männens delaktighet och ansvarstagande för familjen och samhället. Ett

FOTO: TORLEIF SVENSSON

En ny värld öppnar sig för kvinnorna i byn Tolondi i Niger, när de lär sig läsa och skriva.

medvetet arbete för att få större mångfald i organisationen ger ökad trovärdighet i relation både till målgrupperna för insatserna samt till givare och donatorer.

Att ha medarbetare med olika erfarenheter och bakgrund ger bredare perspektiv och kunskaper som är till hjälp att förstå olika situationer och behov. Utöver generalsekreterare har ledningsgruppen fyra kvinnor och tre män och i styrelsen finns fyra kvinnor och sju män.

FRAMTIDA UTVECKLING

Inriktningen i den nya strategiska planen är att på sikt fasa ut huvuddelen av engagemanget i Asien. I den nya organisationsplanen finns tre regionkontor med decentraliserat ansvar för verksamheten med utvecklingsprojekt och olika insatser. Inom regionkontorens ansvar finns både projekt med samarbetspartner och egna insatser genom landkontoren.

Arbetet pågår med att samordna och skapa uniforma policyer, rutiner, instruktioner och arbetsordningar för den nya gemensamma organisationen, efter införlivandet av IAS verksamhet. Genomförandet har blivit mer utdraget än planerat på grund av pandemin. Därför kommer denna översyn fortgå och avslutas under 2021. Genom decentralisering av arbetsuppgifter till regionkontor har personalstyrkan på huvudkontorets programavdelning reducerats. Fortsatt arbete sker för att både höja och sprida kompetens och kvalitet vid regionkontoren.

Läkarmissionen är angelägen om att bibehålla nuvarande fördelning mellan gåvor från allmänheten och institutionella bidrag. För många institutionella bidrag gäller att ansökande organisation finansierar en del av projektet, ofta omkring 10 procent av projektbudgeten. Med en stabil egen insamling finns möjligheten att använda dessa medel till egeninsats och expandera projektets storlek och genomslag genom en uppväxling med institutionella bidrag.

UTLÄNDSKA FILIALER/REGIONKONTOR

När IAS verksamhet gick upp i Läkarmissionen tillkom registrerade filialer i Sudan, Sydsudan, Niger, Tchad, Uganda, Etiopien, Somaliland, Djibouti och Dubai. För att samordna verksamheten har under året ett regionkontor etablerats i Addis Abeba, Etiopien med ansvar för arbetet på landkontor och med projektpartner på Afrikas Horn och i Sahel-området. I Kampala, Uganda finns ett regionkontor med ett liknande ansvar för verksamhet i länderna i Afrikas östra, centrala och södra delar. För att leda arbetet i Latinamerika finns ett regionkontor i Miami, USA. Verksamhet i Östeuropa och Asien sköts från huvudkontoret i Stockholm.

FÖRVALTNING

Styrelsen är normalt en stiftelses högsta nivå. För Läkarmissionen anges i stadgarna en delegering av vissa uppgifter och beslut till ett huvudmannaråd för ökad transparens. Rådets huvuduppgift är att på Läkarmissionens årliga stämma välja styrelse, revisor, valberedning samt huvudmän.

Huvudmännen ger Läkarmissionen en bred anknytning och god förankring runtom i Sverige och fungerar som ambassadörer i sina nätverk. Efter stämman 2020 består rådet av 40 personer. Huvudmän väljs för tre år i taget, med möjlighet till omval. Valberedning utgörs av Hans Hallström, Stefan Kinert, Helen Lind Jaktlund och Urban Dahlström.

Ledamöterna i Läkarmissionens styrelse väljs normalt för en period om tre år. Bo Guldstrand är arvoderad styrelseordförande. Staffan Hellgren är vice ordförande. Till årsstämman 2020 meddelade Hanna Möllås och Christine Rydberg att man inte stod till förfogande till omval. Maria Wiss önskade också att i förtid lämna styrelsen. Enligt valberedningens förslag valdes Anna Ljung och Madeleine Sundell in som nya ledamöter i styrelsen. Övriga styrelseledamöter är Margareta Arvidsson, Christian Holmgren, Nils Arne Kastberg, Agneta Lillqvist Bennstam, Erik Kennet Pålsson, Johan Sigge och Gunnar Swahn.

Under 2020 har ledamöterna träffats vid tio tillfällen för styrelsemöten. Styrelsen har två arbetsutskott som fungerar både som ett kompetensstöd för den operativa ledningen samt för att bereda och följa upp beslut i styrelsen. I arbetsutskotten finns generalsekreterare tillsammans med befattningshavare i organisationen samt ordförande och två styrelseledamöter. Dessa var i det internationella arbetsutskottet under 2020 Agneta Lillqvist Bennstam och Margareta Arvidsson till oktober då Margareta ersattes av Gunnar Swahn. I det nationella utskottet fanns styrelseledamöterna Christian Holmgren och Maria Wiss till oktober då Maria efterträddes av Johan Sigge.

Generalsekreterare, ordförande och styrelse har arbetsordningar som klargör ansvar och arbetsfördelning. Arbetsordningar med tydliga mandat finns också för de båda arbetsutskotten. Rollen som huvudman samt som valberedning finns också beskriven i särskilda arbetsordningar. Vid årsstämman 2020 omvaldes Pernilla Zetterström Varverud från Grant Thornton som revisor för ytterligare ett år och Susanna Johansson valdes som revisorssuppleant.

På grund av covid-19 restriktioner kunde inte styrelsen kalla till ordinarie årsstämma inom den tid stadgarna föreskriver. Enligt stiftelsens stadgar ska ordinarie årsstämma hållas senast den 30 juni varje år. Årsstämman hölls istället den 8 oktober 2020.

Stiftelsen är registrerad hos Länsstyrelsen i Stockholm med stiftelsenummer 1000132.

VÄSENTLIGA HÄNDELSE EFTER RÄKENSKAPSÅRETS UTGÅNG

I januari avslutades rekryteringsprocessen av ny generalsekreterare då Läkarmissionens styrelse beslutade att utse Josephine Sundqvist att leda verksamheten. Hon kommer senast från en roll som senior strategisk rådgivare på Sida och har tidigare bred erfarenhet från olika roller inom biståndsarbete, främst i Afrika. I maj tillträder Josephine Sundqvist som generalsekreterare för Läkarmissionen.

Hemsida: Läkarmissionen.se
Webb-butik: lakarmissionen.se/gavoshop
Swish: 90 00 217
90-kontonummer: PG 90 00 21-7, PG 90 17 18-7,
 BG: 900-0217, BG: 901-7187
Twitter: twitter.com/lakarmissionen
Facebook: facebook.com/lakarmissionen
Instagram: instagram.com/lakarmissionen/
LinkedIn: linkedin.com/company/lakarmissionen

FOTO: CAROLINE WESSLÉN

När katastrofen slår till kan människor behöva utdelning av mat, och kanske nytt utsäde.

RESULTATRÄKNING

Belopp i tkr

	Not	2020	2019
Verksamhetsintäkter			
Gåvor	3	108 980	124 660
Bidrag	3	98 032	103 798
Nettoomsättning		423	1 514
Övriga intäkter		2 017	3 427
Summa verksamhetsintäkter	4	209 452	233 399
Verksamhetskostnader	5,6		
Ändamålskostnader	7	-179 595	-200 138
Insamlingskostnader		-18 177	-21 841
Administrationskostnader		-10 717	-9 768
Summa verksamhetskostnader		-208 489	-231 747
Verksamhetsresultat		963	1 652
Resultat från finansiella investeringar			
Resultat från övriga värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar	8	-183	1 060
Räntekostnader och liknande resultatposter		-446	-642
Summa resultat från finansiella investeringar		-629	418
Resultat efter finansiella poster		334	2 070
Årets resultat		334	2 070

BALANSRÄKNING

Belopp i tkr

TILLGÅNGAR	Not	31.12.2020	31.12.2019
Anläggningstillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för programvara	9	2 187	2 624
Goodwill	10	2 270	4 539
		4 457	7 163
Materiella anläggningstillgångar			
Nedlagda utgifter på annans fastighet	11	869	1 303
Inventarier	12	8 473	11 827
		9 342	13 130
Finansiella anläggningstillgångar			
Långfristiga värdepappersinnehav	13	15 437	18 931
Långfristiga fordringar	14	5 000	5 000
		20 437	23 931
Summa anläggningstillgångar		34 236	44 224
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Övriga fordringar	15	39 823	27 207
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	16	4 266	6 752
		44 089	33 959
Kortfristiga placeringar	17	139	751
Kassa och bank		30 515	30 737
Summa omsättningstillgångar		74 743	65 447
Summa tillgångar		108 979	109 671

EGET KAPITAL OCH SKULDER

Belopp i tkr

Eget kapital	Not	31.12.2020	31.12.2019
Donationskapital		3 076	3 047
Ändamålsbestämda medel		28 892	43 424
Balanserat kapital		40 059	25 438
Årets resultat		334	2 070
		72 361	73 979
Långfristiga skulder			
Skulder till kreditinstitut		2 765	5 123
Kortfristiga skulder			
Skulder till kreditinstitut		2 261	3 067
Leverantörsskulder		2 848	4 938
Skuld erhållna ej nyttjade bidrag	18	10 835	9 560
Övriga skulder		4 235	2 643
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	16	13 674	10 361
		33 853	30 569
Summa eget kapital och skulder		108 979	109 671

FÖRÄNDRING AV EGET KAPITAL

Belopp i tkr

	Donations- kapital	Ändamåls- bestämda medel	Balanserat kapital	Totalt eget kapital
Ingående balans	3 047	43 424	27 508	73 979
Erhållet donationskapital	29		-29	
Ändamålsbestämt av styrelsen		27 770	-27 770	
Utnyttjande av ändamålsbestämda medel		-39 318	39 318	
Återföring av ej utnyttjade medel		-2 990	2 990	
Avsättningsfond för inventarier		6		6
Balanserat eget kapital från lokalkontor			-1 958	-1 958
Årets resultat			334	334
Utgående balans	3 076	28 892	40 393	72 361

KASSAFLÖDESANALYS

Belopp i tkr

	Not	2020	2019
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN			
Verksamhetsresultat		963	1 652
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet			
Avskrivningar och nedskrivningar		6 566	6 314
Övriga poster	19	-1 952	-7 482
Erhållen ränta		850	1 119
Erlagd ränta		-446	-642
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av verksamhetskapital		5 981	961
Förändringar i verksamhetskapital:			
Förändring av kortfristiga fordringar		-10 130	-19 147
Förändring av kortfristiga finansiella placeringar		612	-1
Förändring av kortfristiga skulder		4 089	11 264
Kassaflöde från den löpande verksamheten		552	-6 923
INVESTERINGSVERKSAMHETEN			
Förvärv av materiella anläggningstillgångar		-71	-
Nettoförändring av finansiella anläggningstillgångar		2 461	12 890
Kassaflöde från investeringsverksamheten		2 390	12 890
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN			
Amortering av skuld		-3 164	-3 538
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-3 164	-3 538
Årets kassaflöde		-222	2 429
Likvida medel vid årets början		30 737	28 308
Likvida medel vid årets slut	20	30 515	30 737

NOTER

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Redovisnings- och värderingsprinciper överensstämmer med årsredovisningslagen, BFNAR 2012:1 (K3) och Giva Sveriges styrande riktlinjer enligt K3 för årsredovisning.

Utländska filialers resultat- och balansräkningar omräknas enligt dagskursmetoden, dvs. resultaträkningen till genomsnittskurs och balansräkningen till balansdagens kurs.

Principerna är oförändrade jämfört med tidigare räkenskapsår.

Verksamhetsintäkter

Intäkter redovisas till det verkliga värdet av vad som erhållits. Intäkter i form av gåvor och bidrag intäktsförs som huvudregel när gåvan sakrättsligt är genomförd.

Med gåvor menas främst insamlade medel från privatpersoner och företag. Begreppet bidrag används främst för att beteckna medel som erhållits av externa bidragsgivare efter ansökan.

Villkorade gåvor betraktas som bidrag.

Erhållna bidrag från Världens Barn/Radiohjälpen har utbetalats till mottagare i utlandet.

Nettoomsättning består främst av försäljning av biljetter och köravgifter vid Läkarmissionens konserter.

Övriga intäkter består av utfakturerade kostnader avseende secondhandbutikerna.

Ändamålskostnader

Som ändamålskostnader klassificeras sådana kostnader som har direkt samband med att uppfylla organisationens syfte och/eller stadgar. Ändamålskostnaderna består av medel från allmänheten som allokerats till projekt. Vidare ingår kostnader för Svenska Journalen och information och opinionsbildning i enlighet med ändamålet. Här ingår alla kostnader för personal, resor, revision m.m. som är direkt hänförliga till ändamålet.

Till ändamålskostnader räknas även de till ändamålskostnaderna fördelade gemensamma kostnaderna.

Insamlingskostnader

Detta är den kostnad som varit nödvändig för att generera externa intäkter. Här ingår samtliga kostnader för insamlingsarbete gentemot allmänheten, företag och organisationer. Detta inkluderar kampanjkostnader, trycksaker, porto, löner, sociala avgifter m.m. Här ingår även de till insamlingskostnaderna fördelade gemensamma kostnaderna.

Administrationskostnader

Administrativa kostnader är sådana som behövs för att administrera organisationen. Här ingår kostnader för styrelsen, löner och sociala avgifter för administrativ personal samt de till administrationskostnader fördelade gemensamma kostnaderna.

Materiella och immateriella anläggningstillgångar

Materiella och immateriella anläggningstillgångar värderas till anskaffningsvärde minskat med avskrivningar enligt plan.

Avskrivning sker linjärt över tillgångens beräknade nyttjandeperiod. Följande avskrivningstider tillämpas:

Balanserade utgifter för programvara	10 år
Goodwill	3 år
Investering i förhyrda lokaler	10 år
Inventarier	5-10 år

Finansiella tillgångar

Vid anskaffningstidpunkten värderas finansiella tillgångar till anskaffningsvärde med tillägg för direkta transaktionsutgifter. Värdepappersinnehav värderas i bokslutet till lägsta av anskaffningsvärdet och verkligt värde (marknadsvärde). Vid en värdenedgång sker en prövning om värdenedgången anses vara bestående. Vid bestående värdenedgång sker en värdejustering.

Övriga tillgångar

Fordringar upptas till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt. Fordringar i utländsk valuta värderas till balansdagens kurs.

Övriga tillgångar värderas till anskaffningsvärde om ej annat anges nedan.

Avsättningar och skulder

Skulder har, om ej annat anges nedan, upptagits till anskaffningsvärden med sedvanliga reserveringar för upplupna kostnader.

Eget kapital

Med ändamålsbestämda medel menas av styrelsen beslutade projektmedel som kommer att utbetalas inom ett år.

Not 2 Uppskattningar och bedömningar**Donerade tillgångar**

Tillgångar, framför allt fastigheter, aktier och andra värdepapper, som doneras till insamlingsorganisationen redovisas i posten insamlade medel från allmänheten i samband med att tillgången avyttras och i bokslutet redovisas samtliga ej upptagna värdepapper samt de fastigheter där försäljningspriset kan uppskattas på ett tillförlitligt sätt.

Belopp i tkr

Not 3 Insamlade medel

Gåvor som redovisats i resultaträkningen	2020	2019
<i>Insamlade medel</i>		
Allmänheten månadsgåvor	58 730	56 428
Allmänheten övrigt	23 953	32 574
Företag	2 861	3 170
Testamenten	22 562	29 203
Gåvor från secondhandbutiker	874	3 285
Summa (a)	108 980	124 660

Bidrag som redovisats som intäkt

<i>Insamlade medel</i>		
Radiohjälpen	2 498	3 472
ZOA/DFID	23 005	15 120
Övriga organisationer	49 600	44 367
Summa insamlade medel (b)	75 103	62 959

Offentliga bidrag

Staten	5 045	4 507
SIDA/SMR	17 884	36 332
Summa offentliga bidrag	22 929	40 839
Summa (c)	98 032	103 798

Totala insamlade medel består av följande:

Gåvor som redovisats i resultaträkningen (a)	108 980	124 660
Bidrag som redovisats som intäkt (b)	75 103	62 959
Summa insamlade medel	184 083	187 619

Not 4 Verksamhetsintäkter, erhållet i respektive land

<i>Land</i>		
Sverige	120 411	140 148
Etiopien	4 900	10 377
Niger	7 794	15 475
Somaliland	3 196	2 711
Sudan	50 992	27 618
Sydsudan	11 991	17 207
Tchad	6 131	9 489
Uganda	4 037	10 375
Totalt projektländer	209 452	233 399

Not 5 Medelantal anställda, personalkostnader och arvoden till styrelsen

Medelantalet anställda	2020		2019	
	Antal anställda	varav män	Antal anställda	varav män
Sverige	54	32	56	34
Övriga världen	217	168	292	213
Totalt	271	200	348	247

Könsfördelning bland styrelseledamöter och ledande befattningshavare

<i>Andel kvinnor</i>	2020	2019
Styrelsen	36%	42%
Övriga ledande befattningshavare	57%	54%

Belopp i tkr

	2020	2019
Löner, andra ersättningar och sociala kostnader		
Styrelse och generalsekreterare	908	874
Övriga anställda	46 745	50 776
Totala löner och ersättningar	47 653	51 650
Sociala kostnader i Sverige	8 100	9 567
(Varav pensionskostnader)	(1 599)	(2 035)
Löner och andra ersättningar fördelade per land		
Sverige	22 263	22 537
Övriga världen	25 390	29 113
Totala löner och ersättningar	47 653	51 650
<i>Ingen provisionsbaserad ersättning har förekommit.</i>		
<i>Av pensionskostnaderna avser 244 (267) organisationens generalsekreterare.</i>		
<i>Uppsägningstid från Läkarmissionens respektive generalsekreterarens sida uppgår till sex månader. Avtalad ersättning avseende lön och pension utgår under uppsägningstiden.</i>		
Not 6 Leasing		
<i>Leasingen består framför allt av kontorslokaler och kontorsutrustning. Kostnadsförda leasingavgifter uppgår till 1 584 (1 534).</i>		
Framtida leasingavgifter i tkr förfaller enligt följande:		
Inom 1 år	1 540	1 496
1-5 år	3 591	3 673
<i>Avtalet om lokalyra sträcker sig till 2026.</i>		
Not 7 Ändamålskostnader		
Utvecklingsprojekt	157 690	172 398
Materialbistånd	1 000	1 500
Information och opinionsbildning i Sverige	5 578	9 385
Mötesverksamhet	1 685	3 452
Svenska Journalen	2 524	2 763
Social omsorg i Sverige	10 352	9 710
Övrigt	766	930
Summa	179 595	200 138
Not 8 Resultat från värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar		
Räntor	850	1 119
Resultat vid avyttring av andelar	-1 033	-59
Summa	-183	1 060
Not 9 Balanserade utgifter för programvara		
Ingående anskaffningsvärde	4 374	4 374
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	4 374	4 374
Ingående avskrivningar	-1 750	-1 313
Årets avskrivningar	-437	-437
Utgående ackumulerade avskrivningar	-2 187	-1 750
Utgående restvärde enligt plan	2 187	2 624

Belopp i tkr

	2020	2019
Not 10 Goodwill		
Ingående anskaffningsvärde	6 809	-
Årets anskaffning	-	6 809
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	6 809	6 809
Ingående avskrivningar	-2 270	-
Årets avskrivningar	-2 269	-2 270
Utgående ackumulerade avskrivningar	-4 539	-2 270
Utgående restvärde enligt plan	2 270	4 539
<i>I samband med övertagandet av verksamheten i IAS Sverige uppstod en goodwillpost som skrivs av på tre år.</i>		
Not 11 Nedlagda utgifter på annans fastighet		
Ingående anskaffningsvärde	4 344	4 344
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	4 344	4 344
Ingående avskrivningar	-3 041	-2 606
Årets avskrivningar	-434	-435
Utgående ackumulerade avskrivningar	-3 475	-3 041
Utgående restvärde enligt plan	869	1 303
Not 12 Inventarier		
Ingående anskaffningsvärde	17 504	12 836
Inköp	71	4 668
Utrangeringar	-452	-
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	17 123	17 504
Ingående avskrivningar	-5 677	-2 505
Utrangeringar	122	-
Årets avskrivningar	-3 095	-3 172
Utgående ackumulerade avskrivningar	-8 650	-5 677
Utgående restvärde enligt plan	8 473	11 827
Not 13 Långfristiga värdepappersinnehav		
Ingående anskaffningsvärde	18 931	30 001
Tillkommande	1	2
Avgående	-3 495	-11 072
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	15 437	18 931
Bokfört värde	15 437	18 931
Marknadsvärde	14 665	17 790
Specifikation av värdepapper		
Aktiefonder	213	212
Strukturerade produkter	15 224	18 719
Summa	15 437	18 931

Placeringarna är gjorda utifrån fördelning och riskprofil som anges i stiftelsens placeringspolicy och bedöms till 3,1 (3,3) på en 7-gradig skala, där 1 är lägsta och 7 högsta risk. Vid värdering har anskaffningsvärdet använts. För värdepapper som förfaller inom ett år görs en individuell bedömning och vid behov skrivs värdet ned. Per 2020-12-31 understiger marknadsvärdet det bokförda värdet på innehavet. Ingen värdejustering har bokförts då värdenedgången ej bedöms bestående.

Belopp i tkr

	2020	2019
Not 14 Långfristiga fordringar		
Ingående anskaffningsvärde	5 000	6 820
Avgående	-	-1 820
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	5 000	5 000
Bokfört värde	5 000	5 000
5 000 tkr förfaller till sin helhet år 2022.		
Not 15 Övriga fordringar		
Övriga fordringar		
Skatter	203	124
Fordran projektbidrag	27 549	15 933
Övriga kortfristiga fordringar	12 071	11 150
Summa	39 823	27 207
Not 16 Periodiseringsposter		
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		
Förutbetalda kostnader	1 263	2 719
Upplupna intäkter	3 003	4 033
Summa	4 266	6 752
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		
Semesterreserv	4 292	3 974
Upplupna sociala avgifter	566	622
Förutbetalda intäkter	7 710	3 411
Övriga poster	1 106	2 354
Summa	13 674	10 361
Not 17 Kortfristiga placeringar		
Ingående anskaffningsvärde	751	750
Tillkommande	69	751
Avgående	-681	-750
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	139	751
Bokfört värde	139	751
Marknadsvärde	188	1 296
Not 18 Skuld erhållna ej nyttjade medel		
I posten ingår skulder avseende offentliga bidrag med 1.706 tkr.		
Not 19 Övriga upplysningar till kassaflödesanalysen, justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet.		
Under övriga poster redovisas ej kassaflödespåverkande poster från de utländska filialerna. I jämförelseåret redovisas även ej kassaflödespåverkande poster från inkrämsöverlåtelse 2019.		
Not 20 Likvida medel		
Följande delkomponenter ingår i likvida medel:		
Banktillgodohavanden	30 515	30 737
Summa	30 515	30 737

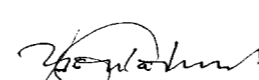
Not 21 Ställda säkerheter och eventalförpliktelser

Stiftelsen har inga ställda säkerheter. Enligt styrelsens bedömning har stiftelsen inga eventalförpliktelser.

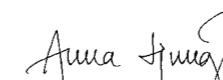
Not 22 Väsentliga händelser efter räkenskapsårets utgång

I januari 2021 avslutades rekryteringsprocessen av ny generalsekreterare då Läkarmissionens styrelse beslutade att utse Josephine Sundqvist att leda verksamheten. Hon kommer senast från en roll som senior strategisk rådgivare på Sida och har tidigare bred erfarenhet från olika roller inom biståndsarbete, främst i Afrika. I maj tillträdde Josephine Sundqvist som generalsekreterare för Läkarmissionen.

Stockholm i april 2021.

Bo Guldstrand, Ordförande

Anna Ljung

Nils Arne Kastberg

Johan Sigge

Margareta Arvidsson

Staffan Hellgren

Madelaine Sundell

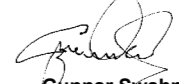
Agneta Lillqvist Bennstam

Christian Holmgren

Erik Kennet Pålsson

Gunnar Swahn

Min revisionsberättelse har avgivits i maj 2021.

Pernilla Zetterström Varverud
Auktoriserad revisor
Grant Thornton Sweden AB

Revisionsberättelse 2020

Till styrelsen i Läkarmissionen – stiftelse för filantropisk verksamhet
Org.nr. 802005-9989

RAPPORT OM ÅRSREDOVISNINGEN

Uttalanden

Jag har utfört en revision av årsredovisningen för Läkarmissionen – stiftelse för filantropisk verksamhet för år 2020.

Enligt min uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av stiftelsens finansiella ställning per den 31 december 2020 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Grund för uttalanden

Jag har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Mitt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet ”Revisorns ansvar”. Jag är oberoende i förhållande till stiftelsen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina uttalanden.

Annan information än årsredovisningen

Detta dokument innehåller även annan information än årsredovisningen och återfinns på sidorna 2-19. Det är styrelsen som har ansvaret för denna andra information.

Mitt uttalande avseende årsredovisningen omfattar inte denna information och jag gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med min revision av årsredovisningen är det mitt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen. Vid denna genomgång beaktar jag även den kunskap jag i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om jag, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är jag skyldig att rapportera detta. Jag har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen ansvarar även för den interna kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen för bedömningen av stiftelsens förmåga att fortsätta verksamheten. Den uppger, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om beslut har fattats om att avveckla verksamheten.

Revisorns ansvar

Mina mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller mina uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer jag riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för mina uttalanden. Risker för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning,

avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.

- skaffar jag mig en förståelse av den del av stiftelsens interna kontroll som har betydelse för min revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala mig om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar jag lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar jag en slutsats om lämpligheten i att styrelsen använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Jag drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om stiftelsens förmåga att fortsätta verksamheten. Om jag drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste jag i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Mina slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att en stiftelse inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar jag den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna i enlighet med stiftelselagen.

Jag måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Jag måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som jag identifierat.

RAPPORT OM ANDRA KRAV ENLIGT LAGAR OCH ANDRA FÖRFATTNINGAR

Uttalande

Utöver min revision av årsredovisningen har jag även utfört en revision av styrelsens förvaltning för Läkarmissionen - stiftelse för filantropisk verksamhet för år 2020.

Enligt min uppfattning har styrelseledamöterna inte handlat i strid med stiftelselagen, stiftelseförordnandet eller årsredovisningslagen.

Grund för uttalande

Jag har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Mitt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet ”Revisorns ansvar”. Jag är oberoende i förhållande till

stiftelsen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mitt uttalande.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förvaltningen enligt stiftelselagen och stiftelseförordnandet.

Revisorns ansvar

Mitt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed mitt uttalande, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot stiftelsen, eller om det finns skäl för entledigande, eller
- på något annat sätt handlat i strid med stiftelselagen, stiftelseförordnandet eller årsredovisningslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot stiftelsen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen grundar sig främst på revisionen av räkenskaper. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på min professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att jag fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för stiftelsens situation. Jag går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för mitt uttalande.

Anmärkning:

Enligt stiftelsens stadgar skall årsstämma hållas senast 30 juni. Som framgår av förvaltningsberättelsen kunde inte stiftelsens ordinarie årsstämma hållas inom den tid som stadgarna föreskriver på grund av covid-19 restriktioner. Detta har inte inneburit någon skada för stiftelsen.

Stockholm i maj 2021

Pernilla Zetterström Varverud
Auktoriserad revisor

STYRELSENS LEDAMÖTER 2020:

Margareta Arvidsson, Vrigstad.

Arbetat som lärare och engagerad i olika styrelseuppdrag. Verkat 36 år i Bolivia som missionär, med bl.a. undervisning och ledarskapsutveckling, samt som svensk vicekonsul. Styrelseledamot sedan 2008.

Anna Ljung, Visby.

Teol.kand samt examen i mänskliga rättigheter. Församlings- och sjukhuspastor inom Equmeniakyrkan. Bred internationell erfarenhet, bl.a. inom Kyrkornas Världsråd. Ingår i SMR och SKR:s arbetsgrupp i missionsteologi. Invaldes 2020.

Bo Guldstrand, Danderyd.

Styrelsens ordförande sedan 2015. Tidigare företagsledare nu med egen konsultverksamhet. Bland andra styrelseuppdrag finns ordförandeskapet i Human Bridge. Invald i styrelsen 1995.

Erik Kennet Pålsson, Tyresö.

Arbetat som diakon och församlingsplanterare i Stockholms katolska stift. Författare med engagemang för ekumeniska frågor och Caritas verksamhet. Ledamot i styrelsen sedan 2014.

Staffan Hellgren, Åkersberga.

Vice ordförande. Kyrkoherde i Svenska Kyrkan, Österåker. Har tidigare varit direktör för Ersta Diakoni och Stockholms Stadsmission samt sjömanspräst i Egypten. Styrelseledamot sedan 2009.

Johan Sigge, Lindesberg.

Affärsutvecklare på Kommuninvest med mångårig bakgrund inom finanssektorn och driver eget lantbruk. Ledamot i fullmäktige för Länsförsäkringar Bergslagen. Tidigare ordförande för IAS, invald i Läkarmissionens styrelse 2019.

Christian Holmgren, Stockholm.

Ingenjör och konsult inom företags- och projektledning. Har arbetat med bistånds- och missionsarbete i Bangladesh, som administrativ chef för PMU, direktör för Pingst FFS och vice vd för Dagensgruppen. Ledamot sedan 2014.

Madeleine Sundell Stockholm.

Människorättsjurist. Arbetat inom FN:s ILO-huvudkontor i Genève, samt fältarbeten i södra Afrika inriktade mot bland annat hiv/aids, barnarbete och rättighetsfrågor. Haft flera styrelseuppdrag, bl.a. som vice ordförande i Ecpat. Invaldes 2020.

Nils Arne Kastberg, Hållnäs.

Konsult och föreläsare inom bistånd, internationella relationer och mänskliga rättigheter med 40 års erfarenhet från FN-tjänster, bl.a. chef för Unicef i Sudan och regionchef för Latinamerika. Styrelseledamot i Special Olympics. Invald 2007.

Gunnar Swahn, Sundbyberg.

Långt engagemang inom församlings- och biståndsarbete, under flera år för PMU och Filadelfiakyrkan i Stockholm. Ledamot i internationella styrgruppen och i olika arbetsgrupper för bistånd inom Pingst FFS. Invald 2016.

Agneta Lillqvist Bennstam, Ludvika.

Leg. läkare. Ingår i Equmeniakyrkans referensgrupp för Afrika och hälso- och sjukvård. Arbetat som företagsläkare, inom försäkringsmedicin samt 17 år som missionär och läkare i DR Kongo. Styrelseledamot sedan 2005.

Styrelsen har två arbetsutskott som hanterar en del internationella respektive nationella frågor. Förutom ordförande ingår i internationella arbetsutskottet (IA) Gunnar Swahn och Agneta Lillqvist Bennstam och i nationella utskottet (NA) Christian Holmgren och Johan Sigge.

TACK TILL VÅRA BISTÅNDSPARTNER FÖR ETT GOTT SAMARBETE OCH ETT BERIKANDE PARTNERSKAP UNDER 2020

AFGHANISTAN

International Assistance Mission
Operation Mercy

ARGENTINA

Fundacion Nueva Esperanza

BANGLADESH

ADRA Bangladesh
Koinonia

BRASILIEN

Agência Social de Talentos (AST)
Ibraema

BURKINA FASO

Assemblées de Dieu

BURUNDI

Mothers' Union

DR KONGO

CEPAC
Hôpital Panzi
Hope in Action DRC

EL SALVADOR

Alfalisa

ETIOPIEN

Bright Star
EHBC Development Organization

GUATEMALA

Alfagat

HONDURAS

Alfasic

INDIEN

Calcutta Emmanuel School
EFICOR
Hand in Hand

KENYA

ADRA Kenya
Hand in Hand
IAS Kenya

MEXIKO

CoSoET

MOÇAMBIQUE

Alfalit Mozambique
Associação Comunitária Matsatse

NEPAL

International Nepal Fellowship
Mission East, Danmark

NICARAGUA

Alfanic

PANAMA

Pan Alfalit

PARAGUAY

Alfalit del Paraguay

RUMÄNIEN

Life & Light Foundation

SVERIGE

Human Bridge

SYDAFRIKA

Place of Restoration Trust

TANZANIA

FPCT Nkinga Hospital

THAILAND

Urban Light

UGANDA

Retrak
Stromme Foundation East Africa

UKRAINA

Blagodot Grace
Children Care Center Lviv

FOTO: HAKAN FLANK

Läkarmissionen

Läkarmissionen – stiftelse för filantropisk verksamhet
Organisationsnummer: 802005-9989
Siktgatan 8, 162 88 Vällingby
Telefon: 08-620 02 00, Fax: 08-620 02 11
Plusgiro: 90 00 21-7 och 90 17 18-7, Swish 90 00 217